

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2023/1115,

31. mai 2023,

milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 150, 9.6.2023, lk 206)

Muudetud:

Euroopa Liidu Teataja

nr	lehekülg	kuupäev
----	----------	---------

► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/3234, 19. detsember 2024	L 3234	1	23.12.2024
--------------------	---	--------	---	------------

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL)
2023/1115,**

31. mai 2023,

**milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega
seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust
eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL)
nr 995/2010**

(EMPs kohaldatav tekst)

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse õigusnormid, mis käsitlevad I lisas loetletud asjaomaste toodete, mis sisaldavad konkreetset saadust, nimelt veised, kakao, kohv, õlipalm, kautšuk, soja ja puit või keda on asjaomase saadusega söödetud või mille valmistamiseks on asjaomast saadust kasutatud, liidu turule laskmist ja liidu turul kättesaadavaks tegemist ning liidust eksportimist, eesmärgiga:

- a) minimeerida liidu osatähtsust raadamises ja metsade degradeerumises kogu maailmas ning seeläbi aidata kaasa üleilmsele raadamise vähendamisele;
- b) vähendada liidu osatähtsust kasvuhoonegaaside heites ja maailma elurikkuse kadumises.

2. Välja arvatud käesoleva määruse artikli 37 lõikes 3 sätestatule, ei kohaldata määrust I lisas loetletud asjaomaste toodete suhtes, mis on toodetud enne artikli 38 lõikes 1 osutatud kuupäeva.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „asjaomased saadused“ – veised, kakao, kohv, õlipalm, kautšuk, soja ja puit;
- 2) „asjaomased tooted“ – I lisas loetletud tooted, mis sisaldavad asjaomast saadust või keda on asjaomase saadusega söödetud või mille valmistamiseks on asjaomast saadust kasutatud;
- 3) „raadamine“ – metsa muutmine põllumajanduslikult kasutatavaks, olenemata sellest, kas see on inimtegevuse tagajärjel või mitte;
- 4) „mets“ – enam kui 0,5 hektari suurune maa-ala, millel on üle viie meetri kõrgused puud võrastiku liitusega üle 10 % või puud, mis suudavad kohapeal need näitajad saavutada, välja arvatud maa, mida peamiselt kasutatakse põllumajanduslikult või linnamaana;

▼B

- 5) „põllumajanduslik kasutamine“ – maa kasutamine põllumajanduseks, sealhulgas põllumajanduslikud istandikud, tootmisest kõrvalejätud põllumajandusmaad ja kariloomade jaoks kasutatavat maad;
- 6) „põllumajanduslik istandik“ – maa, millel asuvad põllumajandusliku tootmise süsteemides olevad puistud, näiteks viljapuu-, õlipalmi-, oliiviistandused ja agrometsandussüsteemid, kus põllumajanduskultuure kasvatatakse puuvõrade all; siia kuuluvad kõik asjaomaste saaduste istandikud peale puidu; põllumajanduslikud istandikud jäetakse termini „mets“ määratlusest välja;
- 7) „metsa degradeerumine“ – metsasuse struktuurimuutused, mis seisnevad
 - a) põlismetsa või looduslikult uueneva metsa muutmises istandikuks või muuks metsamaaks, või
 - b) põlismetsa muutmises istutatud metsaks;
- 8) „põlismets“ – looduslikke puuliike hõlmav looduslikult uuenenud mets, kus ei ole selgelt nähtavaid märke inimtegevusest ja kus ökoloogilised protsessid ei ole olulisel määral häiritud;
- 9) „looduslikult uuenev mets“ – mets, mis koosneb peamiselt loodusliku uuenemise teel kasvanud puudest; see hõlmab järgmist:
 - a) metsad, mille puhul ei ole võimalik eristada, kas need on istutatud või looduslikult uuenenud;
 - b) metsad, mis koosnevad nii looduslikult uuenenud looduslikest puuliikidest kui ka istutatud või külvatud puudest ning kus looduslikult uuenenud puud küpsusvanuses eeldatavasti moodustavad suurema osa kasvava metsa tagavarast;
 - c) algselt looduslikult uuenemise teel kasvanud puudest tekkinud madalmets;
 - d) sissetoodud liikide looduslikult uuenenud puud;
- 10) „istutatud mets“ – mets, mis koosneb eelkõige istutatud ja/või tahtlikult külvatud puudest, mis küpsusvanuses eeldatavasti moodustavad rohkem kui 50 % kasvava metsa tagavarast; siia kuulub algselt istutatud või külvatud puudest tekkinud madalmets;
- 11) „istandik“ – intensiivselt majandatav istutatud mets, mis istutamise ajal ja puistu küpsusvanuses vastab kõigile järgmistele kriteeriumidele: üks või kaks puuliiki, sama puude vanus ja puude korrapärane paiknemine; see hõlmab lühikese raieringiga istandikke puidu, kiu ja energia saamiseks, kuid ei hõlma kaitse eesmärgil või ökosüsteemi taastamiseks istutatud metsa ega istutatud või külvatud metsa, mis puistu küpsusvanuses sarnaneb looduslikult uueneva metsaga;

▼B

- 12) „muu metsamaa“ – enam kui 0,5 hektari suurune maa-ala, mis ei ole liigitatud metsaks ja millel on üle viie meetri kõrgused puud võrastiku liitusega 5–10 % või puud, mis suudavad kohapeal nime-
tatud näitajad saavutada, või mille põõsastaimede, põõsaste ja
puude kombineeritud katvus on üle 10 %, välja arvatud maa,
mida peamiselt kasutatakse põllumajanduslikult või linnamaana;
- 13) „raadamisvaba“ –
- a) asjaomased tooted sisaldavad, on söödetud või valmistatud kasu-
tades asjaomaseid saadusi, mis on toodetud maa-alal, mida ei ole
pärast 31. detsembrist 2020 raadatud, ja
 - b) asjaomaste toodete puhul, mis sisaldavad või mille valmistami-
seks on kasutatud puitu, on puit pärast 31. detsembrist 2020
metsast varutud nii, et see ei põhjusta metsa degradeerumist;
- 14) „toodetud“ – kasvatatud, korjatud, varutud või viljeldud asjaomastel
maatükkidel või veiste puhul ettevõttes, või maatükkidelt või ette-
võttest saadud;
- 15) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes äritegevuse käigus
laseb asjaomased tooted turule või ekspordib neid;
- 16) „turule laskmine“ – asjaomase saaduse või toote esmakordne liidu
turul kättesaadavaks tegemine;
- 17) „kaupleja“ – tarneahelas osalev isik, välja arvatud ettevõtja, kes
äritegevuse käigus teeb asjaomased tooted turul kättesaadavaks;
- 18) „turul kättesaadavaks tegemine“ – äritegevuse käigus asjaomase
toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule turustamiseks, tarbi-
miseks või kasutamiseks;
- 19) „äritegevuse käigus“ – töötlemise eesmärgil, äri- või mitteäriilistele
tarbijatele turustamiseks, või ettevõtja või kaupleja enda ettevõttes
kasutamiseks;
- 20) „isik“ – füüsiline isik, juriidiline isik või isikute ühendus, mis ei ole
juriidiline isik, kuid mille võime teha õigustoiminguid on tunnus-
tatud liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt;
- 21) „liidus asuv isik“ –
- a) füüsilise isiku puhul isik, kelle elukoht on liidus;
 - b) juriidilise isiku või isikute ühenduse puhul isik, kelle registri-
järgne asukoht, peakorter või püsiv tegevuskoht asub liidus;
- 22) „volitatud esindaja“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes
on artikli 6 kohaselt saanud ettevõtjalt või kauplejalt kirjaliku voli-
tuse täita tema nimel kindlaksmääratud ülesandeid, mis on seotud
käesolevast määrusest tulenevate ettevõtja või kaupleja
kohustustega;

▼B

- 23) „päritoluriik“ – määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 60 osutatud riik või territoorium;
- 24) „tootjariik“ – riik või territoorium, kus asjaomane saadus või toote tootmisel kasutatud asjaomane saadus või asjaomases tootes sisalduv asjaomane saadus on toodetud;
- 25) „nõuetele mittevastavad tooted“ – asjaomased tooted, mis ei vasta artiklile 3;
- 26) „vähene risk“ – asjaomaste saaduste ja toodete riskitase, kui kõnealused kaubad või tooted nende tootespetsiifilise kui ka üldise teabe täieliku hindamise põhjal ning vajaduse korral asjakohaste riskivähendamismeetmete kohaldamise tõttu ei tekita kahtlusi selles osas, et kõnealused saadused ja tooted ei vastaks artikli 3 punktidele a ja b;
- 27) „maatükk“ – tootjariigi seadustele vastav maa-ala ühest maaomandist, millel on piisavalt ühetaolised tingimused, et hinnata raadamise ja metsa degradeerumise üldist riski seoses kõnealusel maa-alal toodetud asjaomaste saadustega;
- 28) „asukohatuvastus“ – maatüki geograafiline asukoht, mida kirjeldatakse laius- ja pikkuskoordinaatidega, mis vastavad vähemalt ühele laius- ja ühele pikkuskraadipunktile ning mis on vähemalt kuus kümnendkohta pikad; enam kui nelja hektari suuruste muude asjaomaste saaduste kui veiste tootmiseks kasutatavate maatükkide puhul kasutatakse selle määramiseks hulknurki, piisavate laius- ja pikkuskraadipunktidega, et kirjeldada iga maatüki perimeetrit.
- 29) „ettevõtte“ – ruumid, struktuur või loomade väljas pidamise korral keskkond või koht, kus kariloomi ajutiselt või alaliselt peetakse;
- 30) „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad või „VKEd“ – mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽¹⁾ artiklis 3;
- 31) „põhjendatud kahtlus“ – piisavalt põhjendatud väide, mis põhineb objektiivsel ja kontrollitaval teabel käesoleva määruse täitmata jätmise kohta ja mille korral võib olla vajalik pädevate asutuste sekkumine;
- 32) „pädevad asutused“ – artikli 14 lõike 1 alusel määratud asutused;
- 33) „tolliasutused“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 1 määratletud tolliasutused;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

▼B

- 34) „tolliterritoorium“ – määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 4 määratletud territoorium;
- 35) „kolmas riik“ – väljaspool liidu tolliterritooriumi asuv riik või territoorium;
- 36) „vabasse ringlusse lubamine“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 201 ette nähtud protseduur;
- 37) „eksport“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 269 ette nähtud protseduur;
- 38) „turule sisenevad asjaomased tooted“ – kolmandatest riikidest pärit asjaomased tooted, mis on mõeldud vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuri alusel liidu turule laskmiseks ega ole kavandatud erakasutuseks või -tarbimiseks liidu tolliterritooriumil;
- 39) „turult väljuvad asjaomased tooted“ – asjaomased tooted, mille puhul rakendatakse ekspordi tolliprotseduuri;
- 40) „tootjariigi asjakohased õigusaktid“ – tootmispiirkonna õigusliku seisundi suhtes tootjariigis kohaldatavad õigusaktid, mis käsitlevad:
 - a) maakasutusõigust;
 - b) keskkonnakaitset;
 - c) metsaga seotud õigusnorme, sealhulgas metsamajandamist ja elurikkuse säilitamist, kui need õigusnormid on otseselt seotud puidu varumisega;
 - d) kolmandate isikute õigusi;
 - e) töötajate õigusi;
 - f) rahvusvahelise õigusega kaitstud inimõigusi;
 - g) eelneva vabatahtliku ja teadva nõusoleku põhimõtet, sealhulgas nagu on sätestatud põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioonis;
 - h) maksu-, korruptsioonivastaseid, kaubandus- ja tollireegleid.

*Artikkel 3***Keeld**

Asjaomaseid saadusi ja tooteid ei või turule lasta, turul kättesaadavaks teha ega eksportida, välja arvatud juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) need on raadamisvabad;
- b) nende tootmisel on järgitud tootjariigi asjakohaseid õigusakte ning
- c) need on hõlmatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga.

2. PEATÜKK

ETTEVÕTJATE JA KAUPLEJATE KOHUSTUSED

*Artikkel 4***Ettevõtjate kohustused**

1. Ettevõtjad peavad enne asjaomaste toodete turule laskmist või nende eksportimist täitma artikli 8 kohast hoolsuskohustust, et tõendada, et asjaomased tooted vastavad artiklile 3.

2. Ettevõtjad ei lase asjaomaseid tooteid turule ega ekspordi neid enne, kui on esitatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon. Ettevõtjad, kes on artiklis 8 osutatud hoolsuskohustuse täitmise käigus jõudnud järeldusele, et asjaomased tooted vastavad artiklile 3, teevad pädevatele asutustele kättesaadavaks enne asjaomaste toodete turule laskmist või eksportimist hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni artiklis 33 osutatud infosüsteemi kaudu. Selline elektrooniliselt kättesaadav ja edastatav hoolsuskohustuse deklaratsioon sisaldab asjaomaste toodete kohta II lisas ette nähtud teavet ning ettevõtja deklaratsiooni, et ettevõtja täitis hoolsuskohustust ja et riski ei ole või see on vähene.

3. Hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni esitamisega pädevatele asutustele võtab ettevõtja endale vastutuse asjaomase toote vastavuse eest artiklile 3. Ettevõtjad säilitavad hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni viis aastat alates kuupäevast, mil deklaratsioon artiklis 33 osutatud infosüsteemi kaudu kättesaadavaks tehti.

4. Ettevõtja ei lase asjaomaseid tooteid turule ega ekspordi neid ühe või mitme järgmise asjaolu korral:

- a) asjaomased tooted on nõuetele mittevastavad;
- b) hoolsuskohustuse täitmise käigus on ilmnenud märkimisväärne risk, et asjaomased tooted on nõuetele mittevastavad;
- c) ettevõtjal ei olnud võimalik lõigetes 1 ja 2 osutatud kohustusi täita.

5. Ettevõtjad, kes saavad asjakohast uut teavet või saavad teadlikuks sellisest uuest teabest, sealhulgas põhjendatud kahtlustest, mis viitavad, et asjaomane toode, mille nad on turule lasknud, võib mitte vastata käesoleva määruse nõuetele, teatavad sellest viivitamata selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus nad asjaomase toote turule lasksid, ning kauplejatele, kellele nad asjaomast toodet tarnisid. Eksportimise korral teatavad ettevõtjad sellest tootjariigiks oleva liikmesriigi pädevale asutusele.

6. Ettevõtjad osutavad pädevatele asutustele igakülgset vajalikku abi, et hõlbustada artikli 18 kohast kontrollimist, sealhulgas tagavad juurdepääsu ruumidele ja teevad kättesaadavaks dokumendid ja registrid.

▼B

7. Ettevõtjad edastavad nende poolt turule lastud või eksporditud asjaomaste toodete tarneahelas allpool asuvatele ettevõtjatele ja kauplejatele kogu vajaliku teabe, et näidata hoolsuskohustuse täitmist ja riski puudumist või ainult vähese riski olemasolu, sealhulgas asjaomaste toodetega seotud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbreid.

8. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 ei nõuta ettevõtjate, kes on VKEd (edaspidi „VKEdest ettevõtjad“), hoolsuskohustuse täitmist asjaomaste toodete puhul, mis sisalduvad asjaomastes toodetes või on valmistatud asjaomastest toodetest, mille suhtes on hoolsuskohustus juba täidetud vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 ja mille kohta on juba esitatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon vastavalt artiklile 33. Sellistel juhtudel esitavad VKEdest ettevõtjad taotluse korral pädevatele asutustele hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumbri. Asjaomaste toodete nende osade puhul, mille suhtes ei ole hoolsuskohustust täidetud, täidavad VKEst ettevõtjad käesoleva artikli lõike 1 kohase hoolsuskohustuse.

9. Ettevõtja, kes ei ole VKE (edaspidi „mitte-VKEst ettevõtja“), võib osutada hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonile, mis on juba esitatud artikli 33 kohaselt, üksnes pärast seda, kui ta on kindlaks teinud, et asjaomastes toodetes sisalduvate või nendest valmistatud asjaomaste toodetega seotud hoolsuskohustus täideti kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1. Ta lisab selliste hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbreid, mis on juba esitatud artikli 33 kohaselt, nendesse hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonidesse, mille nad esitavad käesoleva artikli lõike 2 kohaselt. Asjaomaste toodete nende osade puhul, mille suhtes ei ole hoolsuskohustust täidetud, täidab mitte-VKEst ettevõtja käesoleva artikli lõike 1 kohase hoolsuskohustuse.

10. Ettevõtjad, kes osutavad hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonile, mis on esitatud artikli 33 kohaselt, jäävad vastutavaks selle eest, et asjaomased tooted vastaks artikli 3 nõuetele, sealhulgas riski puudumise või ainult vähese riski olemasolu eest, enne selliste asjaomaste toodete turule laskmist või eksportimist.

*Artikkel 5***Kauplejate kohustused**

1. Kauplejaid, kes ei ole VKEd (edaspidi „mitte-VKEst kaupleja“), peetakse mitte-VKEdest ettevõtjateks, ning nende suhtes kohaldatakse artiklites 3, 4 ja 6, artiklites 8–13, artikli 16 lõigetes 8–11 ning artiklis 18 sätestatud kohustusi ja norme seoses asjaomaste saaduste ja toodetega, mille nad teevad turul kättesaadavaks.

2. Kauplejad, kes on VKEd (edaspidi „VKEst kaupleja“), võivad teha asjaomased tooted turul kättesaadavaks üksnes juhul, kui neil on lõikes 3 nõutud teave.

▼B

3. VKEdest kauplejad koguvad ja säilitavad järgmist teavet asjaomaste toodete kohta, mille nad kavatsevad turul kättesaadavaks teha:

- a) nende ettevõtjate või kauplejate nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, postiaadress, e-posti aadress ja internetiaadress (kui see on olemas), kes on neile asjaomaseid tooteid tarninud, ning nende toodetega seotud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbrid;
- b) nende ettevõtjate või kauplejate nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, postiaadress, e-posti aadress ja internetiaadress (kui see on olemas), kellele nad on asjaomaseid tooteid tarninud.

4. VKEdest kauplejad säilitavad lõikes 3 osutatud teavet vähemalt viis aastat alates turul kättesaadavaks tegemise kuupäevast ning esitavad taotluse korral selle teabe pädevatele asutustele.

5. VKEdest kauplejad, kes saavad asjakohast uut teavet või saavad teadlikuks sellisest uuest teabest, sealhulgas põhjendatud kahtlustest, mis viitavad, et asjaomase toote puhul, mille nad on turul kättesaadavaks teinud, on risk, et see ei vasta käesoleva määruse nõuetele, teatavad sellest viivitamata selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus nad asjaomase toote turul kättesaadavaks tegid, ning kauplejatele, kellele nad tarnisid asjaomast toodet.

6. Kauplejad, olenemata sellest, kas nad on VKEd või mitte, osutavad pädevatele asutustele igakülgset vajalikku abi, et hõlbustada artiklite 18 ja 19 kohast kontrollimist, sealhulgas juurdepääs ruumidele ja dokumentide ja registrite kättesaadavaks tegemine.

Artikkel 6

Volitatud esindaja

1. Ettevõtjad ja kauplejad võivad volitada volitatud esindajat esitama oma nimel artikli 4 lõike 2 kohase hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni. Sellisel juhul jääb ettevõtja või kaupleja vastutavaks selle eest, et asjaomane toode vastaks artiklile 3.

2. Volitatud esindaja esitab taotluse korral pädevatele asutustele volituse koopia ühes liidu ametlikus keeles ja koopia ühes selle liikmesriigi riigikeeles, kus hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni menetletakse, või, kui see ei ole võimalik, inglise keeles.

▼B

3. Ettevõtja, kes on füüsiline isik või mikroettevõtja, võib volitada tarneahelas järgmise allpool asuva ettevõtja või kaupleja, kes ei ole füüsiline isik ega mikroettevõtja, tegutsema volitatud esindajana. Selline tarneahelas järgmine allpool asuv ettevõtja või kaupleja ei lase asjaomaseid tooteid turule, ei tee neid seal kättesaadavaks ega ekspordi neid ilma, et ta esitaks kõnealuse ettevõtja nimel artikli 4 lõike 2 kohase hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni. Sellistel juhtudel jääb ettevõtja, kes on füüsiline isik või mikroettevõtja, vastutavaks selle eest, et asjaomane toode vastaks artiklile 3, ning edastab tarneahelas järgmisele allpool asuvale ettevõtjale või kauplejale kogu vajaliku teabe, et kinnitada hoolsuskohustuse täitmist ja riski puudumist või ainult vähese riski olemasolu.

*Artikkel 7***Turule laskmine kolmandates riikides asuvate ettevõtjate poolt**

Kui asjaomased tooted laseb turule väljaspool liitu asuv füüsiline või juriidiline isik, käsitatakse käesoleva määruse tähenduses ettevõtjana esimest liidus asuvat füüsilist või juriidilist isikut, kes sellised asjaomased tooted turul kättesaadavaks teeb.

*Artikkel 8***Hoolsuskohustus**

1. Enne asjaomaste toodete turule laskmist või eksportimist peavad ettevõtjad täitma hoolsuskohustust kõigi asjaomaste toodete puhul, mida iga konkreetne tarnija on tarninud.

2. Hoolsuskohustus hõlmab järgmist:

- a) artiklis 9 sätestatud nõuete täitmiseks vajaliku teabe, andmete ja dokumentide kogumine;
- b) artiklis 10 osutatud riskihindamismeetmed;
- c) artiklis 11 osutatud riskivähendamismeetmed.

*Artikkel 9***Teabele esitatavad nõuded**

1. Ettevõtjad koguvad teavet, dokumente ja andmeid, mis näitavad, et asjaomased tooted vastavad artiklile 3. Selleks kogub, korraldab ja säilitab ettevõtja viis aastat alates asjaomaste toodete turule laskmise või eksportimise kuupäevast järgmist iga asjaomase tootega seotud teavet koos tõenditega:

- a) kirjeldus, mis hõlmab asjaomaste toodete kaubanime ja liiki ning selliste asjaomaste toodete puhul, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud puitu, liigi tavanimetust ja teaduslikku täisnimetust; tootekirjeldus peab hõlmama tootes sisalduvate või selle valmistamiseks kasutatud asjaomaste saaduste või toodete loetelu;

▼B

- b) asjaomaste toodete kogus; turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodete puhul väljendatakse kogust netomassina kilogrammides ja asjakohasel juhul nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 ⁽¹⁾ I lisas esitatud täiendavates mõõtühikutes, võttes aluseks harmoneeritud süsteemis osutatud koodi; kõikidel muudel juhtudel väljendatakse kogust netomassina, või kui see on asjakohane, netomahuna või ühikute arvuna; täiendavat mõõtühikut kasutatakse siis, kui see on järjepidevalt määratletud kõigi harmoneeritud süsteemi koodi alla kuuluvate võimalike alamrubriikide puhul, millele on osutatud hooluskohustuse täitmise deklaratsioonis;
- c) tootjariigi ja asjakohasel juhul selle osade tunnusandmed;
- d) kõikide nende maatükkide asukohatuvastus, kus toodeti asjaomased saadused, mida asjaomane toode sisaldab või mida selle valmistamiseks on kasutatud, samuti tootmise kuupäev või ajavahemik; kui asjaomane toode sisaldab või selle valmistamiseks on kasutatud erinevatel maatükkidel toodetud asjaomaseid saadusi, lisatakse kõigi eri maatükkide asukohatuvastus; igasugune raadamine või metsa degradeerumine kõnealustel maatükkidel välistab automaatselt kõigi neilt maatükkidelt pärit asjaomaste saaduste ja toodete turule laskmise, turul kättesaadavaks tegemise või eksportimise; asjaomaste toodete puhul, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud veiseid, ja selliste asjaomaste toodete puhul, keda on asjaomaste toodetega söödud, osutatakse asukohatuvastuses kõigile ettevõtetele, kus veiseid peeti; kõigi muude I lisas loetletud asjaomaste toodete puhul osutatakse asukohatuvastuses maatükkidele;
- e) iga sellise äriettevõtte või isiku nimi, aadress ja e-posti aadress, kes on neile asjaomaseid tooteid tarninud;
- f) iga sellise äriettevõtte, ettevõtja või kaupleja nimi, aadress ja e-posti aadress, kellele on asjaomaseid tooteid tarnitud;
- g) piisavalt tõendav ja kontrollitav teave selle kohta, et asjaomased tooted on raadamisvabad;
- h) piisavalt tõendav ja kontrollitav teave selle kohta, et asjaomased saadused on toodetud kooskõlas tootjariigi asjakohaste õigusaktidega, sealhulgas mis tahes kokkulepe, mis annab õiguse kasutada vastavat maa-ala asjaomase saaduse tootmiseks.

2. Ettevõtja teeb käesoleva artikli alusel kogutud teabe, dokumendid ja andmed taotluse korral pädevatele asutustele kättesaadavaks.

⁽¹⁾ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

▼B*Artikkel 10***Riskihindamine**

1. Ettevõtjad kontrollivad ja analüüsivad artikli 9 kohaselt kogutud teavet ja muid asjakohaseid dokumente. Kõnealuse teabe ja dokumentide põhjal teevad ettevõtjad riskianalüüsi selle kohta, kas on olemas risk, et asjaomased tooted, mis on mõeldud turule laskmiseks või eksportimiseks, on nõuetele mittevastavad. Ettevõtjad ei lase asjaomaseid tooteid turule ega ekspordi neid, välja arvatud juhul, kui riskihindamisest ilmneb, et puudub risk või esineb ainult vähene risk, et asjaomased tooted oleksid nõuetele mittevastavad.

2. Riskihindamises võetakse arvesse eelkõige järgmisi kriteeriume:

- a) riskitaseme määramine asjaomasele tootjariigile või selle osadele kooskõlas artikliga 29;
- b) metsade olemasolu tootjariigis või selle osades;
- c) põlisrahvaste olemasolu tootjariigis või selle osades;
- d) heas usus konsulteerimine ja koostöö põlisrahvastega tootjariigis või selle osades;
- e) põlisrahvaste selliste igakülgset põhjendatud väidete olemasolu, mis põhinevad objektiivsel ja kontrollitaval teabel asjaomase saaduse tootmiseks kasutatava maa-ala kasutamise või omandiõiguse kohta;
- f) raadamise või metsa degradeerumise esinemise ulatus tootjariigis või selle osades;
- g) artikli 9 lõikes 1 osutatud teabe allikas, usaldusväärsus, kehtivus ja lingid muudele kättesaadavatele dokumentidele;
- h) probleemid tootjariigi või selle osadega, nagu korruptsiooni tase, dokumentide ja andmete võltsimise esinemine, õiguskaitse puudumine, rahvusvaheliste inimõiguste rikkumised, relvakonflikt või ÜRO Julgeolekunõukogu või Euroopa Liidu Nõukogu kehtestatud sanktsioonide olemasolu;
- i) asjaomase tarneahela keerukus ja asjaomaste toodete töötlemise etapp, eelkõige raskused asjaomaste toodete kokku viimisel maadükiga, kus asjaomased saadused toodeti;
- j) käesoleva määruse nõuetest kõrvalehoidmise risk või segamise risk tundmatu päritoluga asjaomaste toodetega või selliste asjaomaste toodetega, mis on toodetud piirkonnas, kus on toimunud või toimub raadamine või metsa degradeerumine;
- k) käesoleva määruse rakendamist toetavate komisjoni eksperdirühmade koosolekute järeldused, mis on avaldatud komisjoni eksperdirühmade registris;

▼B

- l) artikli 31 kohaselt esitatud põhjendatud kahtlused ning teave selle kohta, et ettevõtjad või kauplejad ei ole varasemalt kogu asjaomase tarneahela ulatuses käesolevat määrust järginud;
 - m) teave, mis osutab riskile, et asjaomased tooted on nõuetele mittevastavad;
 - n) käesoleva määruse järgimist käsitlev täiendav teave, mis võib sisaldada teavet, mis on esitatud sertifitseerimisskeemi või muude kolmanda isiku poolt kontrollitud kavade raames, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 ⁽¹⁾ artikli 30 lõike 5 kohased komisjoni tunnustatud vabatahtlikud kavad, tingimusel et teave vastab käesoleva määruse artiklis 9 sätestatud nõuetele.
3. Puittooteid, mis kuuluvad määruse (EÜ) nr 2173/2005 kohaldamisalasse ja millel on toimiva litsentsimisüsteemi kohane kehtiv FLEGT-litsents, peetakse vastavaks käesoleva määruse artikli 3 punktile b.
4. Ettevõtjad dokumenteerivad riskihindamise, vaatavad selle läbi vähemalt kord aastas ja teevad selle taotluse korral kättesaadavaks pädevatele asutustele. Ettevõtjad peavad suutma tõendada, kuidas kontrolliti kogutud teabe vastavust lõikes 2 sätestatud riskihindamiskriteeriumidele ja kuidas nad määrasid kindlaks riskiastme.

*Artikkel 11***Riski vähendamine**

1. Välja arvatud juhul, kui artikli 10 kohaselt tehtud riskihindamisest ilmneb, et puudub risk või esineb ainult vähene risk, et asjaomased tooted on nõuetele mittevastavad, rakendab ettevõtja enne asjaomaste toodete turule laskmist või eksportimist riskivähendamistoiminguid ja -meetmeid, mis on piisavad selle saavutamiseks, et risk puuduks või see oleks vähene. Sellised toimingud ja meetmed võivad hõlmata järgmist:

- a) lisateabe, andmete või dokumentide nõudmist;
- b) sõltumatute uuringute või auditite läbi viimist;
- c) muude meetmete võtmist, mis on seotud artiklis 9 sätestatud teabele esitatavate nõuetega.

Sellised toimingud ja meetmed võivad hõlmata ka kõnealuse ettevõtja tarnijate, eelkõige väikepõllumajandustootjate poolse käesoleva määruse järgimise toetamist suutlikkuse suurendamise ja investeeringute kaudu.

2. Ettevõtjad kehtestavad asjaomaste toodete nõuetele mittevastavuse kindlaks tehtud riskide tulemuslikuks vähendamiseks ja juhtimiseks asjakohased ja proportsionaalsed tegevuspõhimõtted, kontrollimeetmed ja toimingud. Kõnealused tegevuspõhimõtted, kontrollimeetmed ja toimingud hõlmavad järgmist:

- a) riskijuhtimistavade mudelid, aruandlus, andmete registreerimine, sisekontroll ja vastavuskontroll, sealhulgas vastavuskontrolli spetsialisti määramine juhtimistasandil mitte-VKEdest ettevõtjate jaoks;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

▼B

b) sõltumatu auditeerimisfunktsioon, et kontrollida punktis a osutatud sisekorda, -kontrolle ja -toiminguid kõigi mitte-VKEdest ettevõtjate puhul.

3. Ettevõtjad dokumenteerivad riskivähendamise toiminguid ja meetmeid käsitlevad otsused, vaatavad need läbi vähemalt kord aastas ja teevad taotluse korral kättesaadavaks pädevatele asutustele. Ettevõtjad peavad suutma tõendada, kuidas võeti vastu riskivähendamise toiminguid ja meetmeid käsitlevad otsused.

*Artikkel 12***Hoolsuskohustuse täitmise süsteemide kehtestamine ja haldamine, aruandlus ja andmete registreerimine**

1. Hoolsuskohustuse täitmiseks vastavalt artiklile 8 kehtestavad ettevõtjad toimingute ja meetmete raamistiku ning ajakohastavad seda raamistikku selle tagamiseks, et nende poolt turule lastavad või eksporditavad asjaomased tooted vastavad artiklile 3 (edaspidi „hoolsuskohustuse täitmise süsteem“).

2. Ettevõtjad vaatavad läbi hoolsuskohustuse täitmise süsteemi vähemalt kord aastas. Kui ettevõtjad saavad teadlikuks uutest arengusuundadest, mis võiksid mõjutada hoolsuskohustuse täitmise süsteemi, ajakohastavad nad hoolsuskohustuse täitmise süsteemi, et võtta arvesse kõnealuseid arengusuundi. Ettevõtjad säilitavad hoolsuskohustuse täitmise süsteemide uuenduste andmeid viis aastat.

3. Ettevõtjad, kes ei kuulu VKEde, sealhulgas mikroettevõtjate, või füüsiliste isikute kategooriasse, avalikustavad igal aastal võimalikult laiaulatuslikult, sealhulgas internetis, oma aruande hoolsuskohustuse täitmise süsteemi kohta, kirjeldades muu hulgas samme, mida nad on astunud artiklis 8 sätestatud kohustuste täitmiseks. Ettevõtjad, kes kuuluvad ka muude liidu õigusaktide kohaldamisalasse, milles on ette nähtud väärtusahelaga seotud hoolsuskohustuse nõuded, võivad käesoleva lõike kohaste aruandekohustuste täitmiseks lisada nõutava teabe nimetatud liidu õigusaktide kohasesse aruandlusesse.

4. Ilma et see piiraks liidu andmekaitsealaste õigusaktide kohaldamist, sisaldavad lõikes 3 osutatud aruanded asjaomaste saaduste ja toodete kohta järgmist teavet:

- a) artikli 9 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud teabe kokkuvõte;
- b) artikli 10 kohaselt tehtud riskihindamise järeldused ja artikli 11 kohaselt võetud meetmed ning riski hindamiseks kogutud ja kasutatud teabe ja tõendite kirjeldus;
- c) põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja muude taval põhinevate valdusõiguste omajatega või asjaomaste saaduste ja toodete tootmispiirkonnas tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonidega konsulteerimise protsessi kirjeldus, kui see on asjakohane.

5. Ettevõtjad säilitavad vähemalt viis aastat kõiki hoolsuskohustuse täitmist käsitlevaid dokumente, näiteks artikli 8 kohaseid registreid, meetmeid ja toiminguid. Taotluse korral teevad nad kõnealused dokumendid kättesaadavaks pädevatele asutustele.

▼B*Artikkel 13***Lihtsustatud hoolsuskohustus**

1. Asjaomaste toodete turule laskmisel või nende eksportimisel ei pea ettevõtjad täitma artiklites 10 ja 11 sätestatud kohustusi, kui pärast asjaomase tarneahela keerukuse ja käesoleva määruse nõuetest kõrvalehoidmise riski või tundmatu päritoluga või suure või standardse riskiga riikidest või nende osadest pärit toodetega segamise riski hindamist, on nad kindlaks teinud, et kõik asjaomased saadused ja tooted on toodetud sellistes riikides või nende osades, mis on artikli 29 kohaselt liigitatud väikese riskiga riikideks või nende osadeks. Sellistel juhtudel teeb ettevõtja pädevale asutusele taotluse korral kättesaadavaks asjakohased dokumendid selle kohta, et käesoleva määruse nõuetest kõrvalehoidmise risk või tundmatu päritoluga või suure või standardse riskiga riikidest või nende osadest pärit toodetega segamise risk on vähene.

2. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1, kui ettevõtja saab asjakohast teavet või saab sellisest teabest teadlikuks, sealhulgas käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tehtud hindamise käigus ning artikli 31 kohaselt väljendatud põhjendatud kahtluste tõttu, mis osutab riskile, et asjaomased tooted ei vasta käesoleva määruse nõuetele või et käesoleva määruse nõuete täitmisest hoitakse kõrvale, tuleb ettevõtjal täita kõik artiklite 10 ja 11 kohased kohustused ja viivitamata edastada pädevale asutusele igasugune asjakohane teave.

3. Kui pädev asutus saab teadlikuks teabest, mis osutab käesoleva määruse nõuetest kõrvalehoidmise riskile, sealhulgas juhtudel, kui asjaomased saadused või tooted, mis on toodetud standardse või suure riskiga riigis või selle osas, on seejärel töödeldud väikse riskiga riigis või selle osas, kust neid lastakse turule või nad väljuvad turult, võtab pädev asutus viivitamata artikli 17 lõike 1 kohased meetmed ja kui see on vajalik, ajutised meetmed kooskõlas artikliga 23.

3. PEATÜKK**LIIKMESRIIKIDE JA NENDE PÄDEVATE ASUTUSTE KOHUSTUSED***Artikkel 14***Pädevad asutused**

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest.

2. Liikmesriigid teatavad hiljemalt 30. detsembriks 2023 komisjonile lõikes 1 osutatud pädevate asutuste nimed, aadressid ja kontaktandmed. Liikmesriigid teatavad komisjonile põhjendamatu viivitusega kõigist muudatustest kõnealuses teabes.

3. Komisjon teeb pädevate asutuste loetelu põhjendamatu viivitusega oma veebisaidil avalikult kättesaadavaks. Komisjon ajakohastab seda loetelu regulaarselt, tuginedes liikmesriikidelt saadud ajakohastatud teabele.

▼B

4. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on piisavad volitused, funktsionaalne sõltumatus ja vahendid käesolevas peatükis sätestatud kohustuste täitmiseks.

*Artikkel 15***Tehniline abi, suunised ja teabevahetus**

1. Ilma et see piiraks ettevõtjate kohustust täita hoolsuskohustust, nagu on sätestatud artiklis 8, võivad liikmesriigid anda ettevõtjatele tehnilist ja muud abi ning suuniseid. Vajaduse korral võib ka komisjon koostöös liikmesriikidega anda ettevõtjatele ja pädevatele asutustele suuniseid. Tehnilise ja muu abi ning suuniste puhul arvestatakse VKEde, sealhulgas mikroettevõtjate, ja füüsiliste isikute olukorda, et hõlbustada käesoleva määruse nõuete täitmist, sealhulgas mis puudutab asjakohastest süsteemidest pärit andmete teisendamist asukohatuvastuseks artiklis 33 osutatud infosüsteemis. Selle puhul võetakse arvesse asjakohaseid kehtivaid ja tulevase liidu õigusakte, milles nähakse ette hoolsuskohustus.

2. Liikmesriigid hõlbustavad asjakohase teabe vahetamist ja levitamist, eelkõige ettevõtjate abistamiseks artiklis 10 sätestatud riskihindamisel, samuti seoses käesoleva määruse rakendamise parimate tavadega.

3. Pädevad asutused ja komisjon seiravad pidevalt asjaomaste toodetega kauplemise struktuuri olulisi muutusi, mis võivad viia käesoleva määruse nõuetest kõrvalehoidmiseni, ning vahetavad sellekohast teavet.

4. Abi antakse viisil, mis ei ohusta pädevate asutuste sõltumatust, juriidilisi kohustusi või vastutust käesoleva määruse täitmise tagamisel.

5. Komisjon võib hõlbustada käesoleva määruse ühtlustatud rakendamist, koostades asjakohased suunised ning edendades piisavat teabevahetust, koordineerimist ja koostööd pädevate asutuste vahel, pädevate asutuste ja tolli vahel ning pädevate asutuste ja komisjoni vahel.

*Artikkel 16***Kontrollimise kohustus**

1. Pädevad asutused kontrollivad oma territooriumil, kas liidus asuvad ettevõtjad ja kauplejad täidavad käesoleva määruse nõudeid. Pädevad asutused kontrollivad oma territooriumil, kas ettevõtja või kaupleja asjaomased saadused või tooted, mida ta on turule lasknud või kavatseb turule lasta, on turul kättesaadavaks teinud või kavatseb turul kättesaadavaks teha või on eksportinud või kavatseb eksportida, vastavad käesoleva määruse nõuetele.

▼B

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kontrollid tehakse kooskõlas artiklitega 18 ja 19.

3. Pädevad asutused kasutavad riskipõhist lähenemisviisi, et määrata tehtavad kontrollid. Riskikriteeriumid määratakse kindlaks käesoleva määruse nõuetele mittevastavuse riskianalüüsi põhjal, võttes eelkõige arvesse asjaomaseid saadusi, tarneahelate keerukust ja pikkust, sealhulgas asjaomaste toodete segamist, ning asjaomase toote töötlemistappi, seda, kas asjaomased maatükid külgnevad metsaga, riskitaseme määramist riikidele või nende osadele artikli 29 kohaselt, pöörates erilist tähelepanu suure riskiga riikide või nende osade olukorrale, ettevõtjate või kauplejate poolset käesoleva määruse nõuete varasemat mittetäitmist, kõrvalehoidmise riske ning mis tahes muud asjakohast teavet. Riskianalüüs põhineb artiklites 9 ja 10 osutatud teabel ja võib põhineda artiklis 33 osutatud infosüsteemis sisalduval teabel ning seda võivad toetada muud asjakohased allikad, nagu seireandmed, rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud riskiprofiilid, artikli 31 kohaselt väljendatud põhjendatud kahtlus või komisjoni ekspertgrupi kohtumiste järeldused.

4. Asjakohasel juhul kehtestab komisjon kooskõlas lõikega 3 liidu tasandil soovituslikud riskikriteeriumid, vaatab need korrapäraselt läbi ja ajakohastab neid ning edastab need pädevatele asutustele.

5. Lõikes 1 osutatud kontrollide tegemiseks koostavad pädevad asutused iga-aastased kavad, mis sisaldavad vähemalt järgmist:

a) kooskõlas lõikega 3 kehtestatud riiklikud riskikriteeriumid, et määrata kindlaks, millised kontrollid on vajalikud, mis tuginevad komisjoni kooskõlas lõikega 4 kehtestatud liidu tasandi soovituslikele riskikriteeriumidele, ning hõlmavad süstemaatiliselt riskikriteeriume seoses suure riskiga riikide või nende osadega;

b) kontrollitavate ettevõtjate ja kauplejate valik; kõnealune valik põhineb punktis a osutatud riiklikel riskikriteeriumidel, kasutades muu hulgas artiklis 33 osutatud infosüsteemis sisalduvat teavet ja elektroonilisi andmetöötlusvahendeid; pädevad asutused võivad iga kontrollitava ettevõtja või kaupleja puhul kindlaks määrata konkreetsed hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonid, mida tuleb kontrollida.

6. Kavade iga-aastane läbivaatamine pädevate asutuste poolt tugineb süstemaatiliselt kontrollide tulemustele ja lõikes 5 osutatud kavade rakendamisel saadud kogemustele, et suurendada nende tulemuslikkust.

7. Pädevad asutused edastavad oma kontrollikavad ja nende ajakohastatud versioonid teistele pädevatele asutustele ja komisjonile. Pädevad asutused vahetavad teavet lõikes 5 osutatud riskikriteeriumide väljatöötamise ja kohaldamise kohta ning koordineerivad seda teiste liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoniga, et parandada käesoleva määruse täitmise tagamise tulemuslikkust.

▼B

8. Iga liikmesriik tagab, et tema pädevate asutuste käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tehtavad iga-aastased kontrollid hõlmavad vähemalt 3 % ettevõtjatest, kes lasevad turule, teevad turul kättesaadavaks või ekspordivad asjaomaseid tooteid, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud asjaomaseid saadusi, mis on toodetud sellises tootja-riigis või selle osades, mis on artikli 29 kohaselt standardse riskiga.

9. Iga liikmesriik tagab, et tema pädevate asutuste käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tehtavad iga-aastased kontrollid hõlmavad vähemalt 9 % ettevõtjatest, kes lasevad turule, teevad turul kättesaadavaks või ekspordivad asjaomaseid tooteid, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud asjaomaseid saadusi, ning 9 % kõigi selliste asjaomaste toodete kogusest, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud asjaomaseid saadusi, mis on toodetud sellises riigis või selle osades, mis on artikli 29 kohaselt suure riskiga.

10. Iga liikmesriik tagab, et tema pädevate asutuste käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tehtavad iga-aastased kontrollid hõlmavad vähemalt 1 % ettevõtjatest, kes lasevad turule, teevad turul kättesaadavaks või ekspordivad turult asjaomaseid tooteid, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud asjaomaseid saadusi, mis on toodetud sellises riigis või selle osades, mis on artikli 29 kohaselt väikese riskiga.

11. Pädevate asutuste tehtavate kontrollide kvantifitseeritud eesmärgid tuleb täita iga asjaomase saaduse puhul eraldi. Kvantifitseeritud eesmärgid arvutatakse nende ettevõtjate koguarvu alusel, kes lasid eelneval aastal turule, tegid turul kättesaadavaks või ekspordisid asjaomaseid tooteid, ning asjakohasel juhul koguse alusel. Ettevõtjad loetakse kontrollituks, kui pädev asutus on kontrollinud artikli 18 lõike 1 punktides a ja b osutatud elemente.

12. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 5 kohaselt eelnevalt kavandatud kontrolle, teevad pädevad asutused käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kontrolle, kui nad saavad asjakohast teavet või saavad teadlikuks sellisest teabest, mis puudutab käesoleva määruse nõuetele mittevastavuse juhtu, sealhulgas kui see tugineb kolmandate isikute poolt artikli 31 kohaselt esitatud põhjendatud kahtlustele.

13. Kontrolle tehakse ettevõtjat või kauplejat ette hoiatamata, välja arvatud juhul, kui ettevõtja või kaupleja eelnev teavitamine on tulemusliku kontrollimise tagamiseks vajalik.

14. Pädevad asutused peavad kontrollide registrit, milles on eelkõige märgitud kontrollide laad ja tulemused ning nõuetele mittevastavuse korral võetud meetmed. Kõikide kontrollide registriandmeid säilitatakse vähemalt kümme aastat.

15. Käesoleva määruse alusel tehtud kontrollide registriandmeid ning tulemuste aruandeid käsitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/4/EÜ⁽¹⁾ kohase keskkonnateabena ja need tehakse taotluse korral kättesaadavaks.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

▼B*Artikkel 17***Asjaomased tooted, mille puhul on vaja viivitamata võtta meetmeid**

1. Pädevad asutused teevad kindlaks olukorrad, kus asjaomaste toodete puhul esineb selline artiklile 3 mittevastavuse suur risk, et pädevad asutused peavad võtma viivitamata meetmeid enne asjaomaste toodete turule laskmist, turul kättesaadavaks tegemist või eksportimist. Pädevad asutused registreerivad sellised kindlaks tehtud olukorrad artiklis 33 osutatud infosüsteemis.

2. Kui pädevad asutused on teinud kindlaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud olukorrad, sealhulgas juhul, kui ettevõtja esitab selliste asjaomaste toodete hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni, teeb artiklis 33 osutatud infosüsteem kindlaks artiklile 3 mittevastavuse suure riski ning teavitab pädevaid asutusi, kes:

a) võtavad viivitamata artikli 23 kohaseid ajutisi meetmeid, et peatada kõnealuste asjaomaste toodete turule laskmine või liidu turul kättesaadavaks tegemine, või

b) kui artikli 28 lõikes 1 osutatud elektrooniline liides on kasutusele võetud, nõuavad turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodete puhul tolliasutustelt selliste asjaomaste toodete vabasse ringlusse lubamise või ekspordi peatamist artikli 26 lõike 7 kohaselt.

3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud peatamine lõpeb kolme tööpäeva või kiiresti riknevate asjaomaste toodete puhul 72 tunni jooksul alates hetkest, mil artiklis 33 osutatud infosüsteemis tehakse kindlaks nõuetele mittevastavuse suur risk. Kui pädevad asutused leiavad kõnealuse ajavahemiku jooksul tehtud kontrollide tulemuste põhjal, et nad vajavad lisaaega, et teha kindlaks, kas asjaomased tooted vastavad artiklile 3, pikendavad nad peatamise ajavahemikku kolme tööpäeva pikkuste täiendavate ajavahemike võrra, võttes ajutisi lisameetmeid artikli 23 alusel või teatades tollile vajadusest jätkata asjaomaste toodete sisenevate või turult väljuvate toodete puhul peatamist artikli 26 lõike 7 alusel.

*Artikkel 18***Ettevõtjate ja mitte-VKEdest kauplejate kontrollimine**

1. Ettevõtjate ja mitte-VKEdest kauplejate kontrollimine hõlmab järgmist:

a) hoolsuskohustuse täitmise süsteemi, sealhulgas riskihindamise ja riskivähendamistoimingute ning selliste dokumentide ja andmete kontrollimine, mis tõendavad hoolsuskohustuse täitmise süsteemi korralikku toimimist;

▼B

b) selliste dokumentide ja andmete kontrollimine, mis näitavad, et konkreetne asjaomane toode, mille ettevõtja on turule lasknud või mida ta kavatseb turule lasta või mida ta kavatseb eksportida, või mille mitte-VKEst kaupleja on teinud turul kättesaadavaks või kavatseb teha turul kättesaadavaks, vastab käesoleva määruse nõuetele, sealhulgas kohasel juhul riskivähendamismeetmete kaudu, ning asjaomaste hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide kontrollimine.

2. Ettevõtjate ja mitte-VKEdest kauplejate kontrollimine võib kohasel juhul, eelkõige kui lõikes 1 osutatud kontrollid on tekitanud küsimusi, hõlmata ka järgmist:

a) asjaomaste saaduste või toodete kohapealne kontrollimine, et teha kindlaks nende vastavus hoolsuskohustuse täitmiseks kasutatud dokumentidele;

b) artikli 24 kohaselt võetud parandusmeetmete kontrollimine;

c) kõik asjakohased tehnilised ja teaduslikud vahendid, sealhulgas anatoomiline, keemiline või DNA analüüs, et määrata kindlaks liik või asjaomase saaduse või toote täpne tootmiskoht;

d) kõik asjakohased tehnilised ja teaduslikud vahendid, et teha kindlaks, kas asjaomased tooted on raadamisvabad, sealhulgas Maa jälgimise andmed, näiteks Copernicuse programmi ja vahendite andmed või muudest avalikult või eraviisiliselt kättesaadavatest asjakohastest allikatest pärinevad andmed, ning

e) pistelised kontrollid, sealhulgas kohapealsed auditid, muu hulgas vajaduse korral kolmandates riikides, tingimusel et need kolmandad riigid on sellega nõus, kõnealuste kolmandate riikide haldusasutustega tehtava koostöö kaudu.

*Artikkel 19***VKEdest kauplejate kontrollimine**

1. VKEdest kauplejate kontrollimine hõlmab selliste dokumentide ja andmete kontrollimist, mis tõendavad artikli 5 lõigete 2, 3 ja 4 järgimist.

2. VKEdest kauplejate kontrollimine võib kohasel juhul, eelkõige siis, kui lõikes 1 osutatud kontrollid on tekitanud küsimusi, hõlmata ka pistelisi kontrole, sealhulgas kohapealseid auditeid.

*Artikkel 20***Kulude sissenõudmine pädevate asutuste poolt**

1. Liikmesriigid võivad lubada oma pädevatel asutustel nõuda ettevõtjalt või kauplejatelt sisse kõik kulud, mis neil asutustel on seoses nõuetele mittevastavusega tekkinud.

2. Lõikes 1 osutatud kulud võivad hõlmata analüüside, ladustamise ja meetmete kulusid seoses selliste asjaomaste toodetega, mille puhul on leitud, et tegemist on nõuetele mittevastavate toodetega ja mille puhul tuleb enne asjaomaste saaduste vabasse ringlusse lubamist, turule laskmist või nende eksportimist võtta parandusmeetmeid.

▼B*Artikkel 21***Koostöö ja teabevahetus**

1. Pädevad asutused teevad koostööd omavahel, oma liikmesriigi tolliasutustega, teiste liikmesriikide pädevate asutuste ja tolliasutustega, komisjoni ja vajaduse korral kolmandate riikide haldusasutustega, sealhulgas kohapealsete auditite läbiviimiseks, et tagada käesoleva määruse nõuete täitmine.

2. Pädevad asutused kehtestavad komisjoniga halduskokkulepped, mis käsitlevad uurimistega seotud teabe edastamist ja uurimiste läbiviimist.

3. Pädevad asutused vahetavad käesoleva määruse täitmise tagamiseks vajalikku teavet, sealhulgas artiklis 33 osutatud infosüsteemi kaudu. See hõlmab juurdepääsu andmist teabele, mis käsitleb ettevõtjaid ja kauplejaid, sealhulgas hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioone ning tehtud kontrollide laadi ja tulemusi, ning selle teabe vahetamist teiste liikmesriikide pädevate asutustega, et hõlbustada käesoleva määruse täitmise tagamist.

4. Pädevad asutused hoiatavad viivitamata teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni, kui nad avastavad võimalikke käesoleva määruse nõuetele mittevastavusi ja olulisi puudusi, mis võivad mõjutada rohkem kui ühte liikmesriiki. Pädevad asutused teatavad eelkõige teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, kui nad avastavad turul asjaomase toote, mida nad peavad nõuetele mittevastavaks, et sellise toote saaks kõigis liikmesriikides turult kõrvaldada või tagasi võtta.

5. Pädeva asutuse taotluse korral esitavad liikmesriigid talle käesoleva määruse täitmise tagamiseks vajaliku teabe.

*Artikkel 22***Aruandlus**

1. Iga aasta 30. aprilliks teevad liikmesriigid üldsusele ja komisjonile kättesaadavaks teabe käesoleva määruse kohaldamise kohta eelneval kalendriaastal. Kõnealune teave hõlmab järgmist:

- a) kontrollikavad ja kontrollikavade aluseks olevad riskikriteeriumid;
- b) ettevõtjate, mitte-VKEdest kauplejate ja muude kauplejate suhtes tehtud kontrollide arv ja tulemused võrreldes ettevõtjate, mitte-VKEdest kauplejate ja muude kauplejate koguarvuga, sealhulgas tuvastatud nõuetele mittevastavuse liigid;

▼B

- c) asjaomaste toodete kogus, mida on võrreldud turule lastud ja eksporditud asjaomaste toodete üldkogusega ja tootjariigiga; turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodete puhul väljendatakse kogust netomassina kilogrammides ja asjakohasel juhul nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas esitatud täiendavates mõõtühikutes, võttes aluseks harmoneeritud süsteemis osutatud koodi; kõikidel muudel juhtudel väljendatakse kogust netomassina, või kui see on asjakohane, netomahuna või ühikute arvuna; täiendavat mõõtühikut kasutatakse siis, kui see on järjepidevalt määratletud kõigi harmoneeritud süsteemi koodi alla kuuluvate võimalike alamrubriikide puhul, millele on osutatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonis;
- d) nõuetele mittevastavuse korral artikli 24 kohaselt võetud parandusmeetmed ja artikli 25 kohaselt määratud karistused;
- e) artikli 16 lõike 13 kohaselt ette hoiatades tehtud kontrollide protsent, mille kasutamist peavad pädevad asutused oma kontrolliaruannetes põhjendama.

2. Iga aasta 30. oktoobriks teevad komisjoni talitused üldsusele kättesaadavaks käesoleva määruse kohaldamist käsitleva kogu liitu hõlmava ülevaate, mis põhineb liikmesriikide poolt lõike 1 kohaselt esitatud andmetel.

*Artikkel 23***Ajutised meetmed**

Liikmesriigid näevad pädevatele asutustele ette võimaluse võtta viivitamata ajutisi meetmeid, sealhulgas asjaomaste saaduste või toodete konfiskeerimine või asjaomaste toodete või saaduste turule laskmise, turul kättesaadavaks tegemise või eksportimise peatamine, kui on avastatud võimalik käesoleva määruse nõuetele mittevastavus, järgmistel alustel:

- a) kas tõendite või muu asjakohase teabe, sealhulgas artikli 21 kohaselt vahetatud teabe või artikli 31 kohaselt väljendatud põhjendatud kahtluse kontrollimine;
- b) artiklites 18 ja 19 osutatud kontrollimine;
- c) riskide kindlaks tegemine artiklis 33 osutatud infosüsteemis.

Vajaduse korral teatavad liikmesriigid komisjonile ja teiste liikmesriikide pädevatele asutustele viivitamata sellistest meetmetest.

*Artikkel 24***Nõuete mittevastavuse korral võetavad parandusmeetmed**

1. Kui pädevad asutused teevad kindlaks, et ettevõtja või kaupleja on ei ole täitnud käesoleva määruse nõudeid või et asjaomane toode, mis on turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud või eksporditud, on nõuetele mittevastav, nõuavad nad viivitamata, et kõnealune ettevõtja või kaupleja võtaks sobivaid ja proportsionaalseid parandusmeetmeid, et lõpetada mittevastavus kindlaks määratud mõistliku ajavahemiku jooksul, ilma et see piiraks artikli 25 kohaldamist.

▼B

2. Lõike 1 kohaldamisel hõlmab ettevõtjalt või kauplejalalt nõutav parandusmeede vastavalt kohaldatavusele vähemalt ühte järgmistest:

- a) mis tahes formaalse mittevastavuse, eelkõige 2. peatüki nõuetele mittevastavuse kõrvaldamine;
- b) asjaomase toote turule laskmise, turul kättesaadavaks tegemise või ekspordimise takistamine;
- c) asjaomase toote viivitamatu turult kõrvaldamine või tagasivõtmine;
- d) asjaomase toote annetamine heategevuslikul või avaliku huvi eesmärgil või kui see ei ole võimalik, siis selle kõrvaldamine koos kõlas liidu jäätmekäitlusõigusega.

3. Olenemata lõike 2 kohaselt võetud parandusmeetmetest, kõrvaldab ettevõtja või kaupleja hoolsuskohustuse täitmise süsteemi puudused, et vältida käesoleva määruse nõuetele edasise mittevastavuse riski.

4. Kui ettevõtja või kaupleja jätab lõikes 2 osutatud parandusmeetmed võtmata pädeva asutuse poolt lõike 1 kohaselt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul või kui lõikes 1 osutatud nõuetele mittevastavus püsib, tagavad pädevad asutused selle ajavahemiku möödumisel vajalike lõikes 2 osutatud parandusmeetmete kohaldamise kõigi vahenditega, mis on asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt neile kättesaadavad.

Artikkel 25

Karistused

1. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2008/99/EÜ ⁽¹⁾ tulenevaid liikmesriikide kohustusi, kehtestavad liikmesriigid karistusnormid, mida kohaldatakse, kui ettevõtjad ja kauplejad rikuvad käesolevat määrust, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Liikmesriigid teatavad kõnealustest normidest ja meetmetest komisjonile ja teatavad komisjonile viivitamata kõigist nende hilisematest muudatustest.

2. Lõikes 1 ette nähtud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Kõnealused karistused hõlmavad järgmist:

- a) trahvid, mille suurus on proportsionaalne tekitatud keskkonnakahju ning asjaomaste saaduste või toodete väärtusega, arvutades kõnealuste trahvide suuruse nii, et oleks tulemuslikult tagatud, et vastutavad isikud jäävad toime pandud rikkumistega saadud majanduslikust kasust ilma, ning suurendades korduvate rikkumiste korral trahve järk-järgult. Juriidilise isiku puhul kehtestatakse sellise trahvi maksimumsummaks vähemalt 4 % ettevõtja või kaupleja aastasest kogukäibest liidus trahviotsusele eelnenud majandusaastal, mis arvutatakse vastavalt ettevõtjate aastakäibe arvutamisele, nagu on sätestatud nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 ⁽²⁾ artikli 5 lõikes 1, ning trahvisummat suurendatakse vajaduse korral nii, et see ületaks saadud võimalikku majanduslikku kasu;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

⁽²⁾ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

▼B

- b) asjaomaste toodete konfiskeerimine ettevõtjalt ja/või kauplejalt;
- c) ettevõtja ja/või kaupleja asjaomaste toodetega tehtud tehingust saadud tulu konfiskeerimine;
- d) kuni 12 kuuks ajutine kõrvalejätmine riigihankemenetlustest ja juurdepääsust avaliku sektori rahastamisele, sealhulgas hankemenetlustele, toetustele ja kontsessioonidele;
- e) asjaomaste saaduste ja toodete turule laskmise või turul kättesaadavaks tegemise või ekspordimise ajutine keeld tõsise rikkumise või korduvate rikkumiste korral;
- f) artiklis 13 sätestatud lihtsustatud hoolsuskohustuse täitmise keeld tõsise rikkumise või korduvate rikkumiste korral.

3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni juriidiliste isikute suhtes käesoleva määruse rikkumise korral tehtud lõplikust otsusest ja neile määratud karistustest 30 päeva jooksul kohtuotsuse jõustumise kuupäevast, võttes arvesse asjakohaseid andmekaitseenorme. Komisjon avaldab oma veebisaidil selliste otsuste loetelu, mis hõlmab järgmisi elemente:

- a) juriidilise isiku nimi;
- b) kohtuotsuse jõustumise kuupäev;
- c) kokkuvõtte tegevustest, mille puhul leiti, et juriidiline isik on rikkunud käesolevat määrust, ning
- d) määratud karistuse laad ja rahalise karistuse korral summa.

4. PEATÜKK

TEGEVUSKORD LIIDU TURULE SISENEVATE VÕI TURULT VÄLJUVATE ASJAOMASTE TOODETE JAOKS

Artikkel 26

Kontrollimine

1. Asjaomaste toodete suhtes, mis suunatakse vabasse ringlusse lubamise või ekspordi tolliprotseduurile, kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud kontrolle ja meetmeid. Käesoleva peatüki kohaldamine ei piira käesoleva määruse muude sätete ega kaupade vabasse ringlusse lubamist või ekspordi reguleerivate muude liidu õigusaktide, eelkõige määruse (EL) nr 952/2013 ning selle artiklite 46, 47, 134 ja 267 kohaldamist. Määruse (EL) 2019/1020 VII peatükki ei kohaldata siiski turule sisenevate asjaomaste toodete kontrolli suhtes niivõrd, kuivõrd see on seotud käesoleva määruse kohaldamise ja täitmise tagamisega.

2. Pädevad asutused vastutavad liidu turule siseneva või turult väljuva asjaomase toote puhul käesoleva määruse üldise täitmise tagamise eest. Eelkõige on pädevad asutused kooskõlas artikliga 16 vastutavad tehtavate kontrollide kindlaksmääramise eest, kasutades riskipõhist lähenemisviisi, ja tehes artiklis 16 osutatud kontrolle, selle kindlakstegemise eest, kas asjaomane toode vastab artiklile 3. Pädevad asutused täidavad kõnealuseid kohustusi kooskõlas 3. peatüki asjakohaste sätetega.

▼B

3. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, kontrollib toll kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 46 ja 48 tollideklaratsioone, mis on esitatud seoses turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodetega. Sellised kontrollid põhinevad peamiselt riskianalüüsil, nagu on sätestatud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 46 lõikes 2.

4. Hoosuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumber tehakse tolliasutustele kättesaadavaks enne turule siseneva või turult väljuva asjaomase toote vabasse ringlusse lubamist või ekspordi. Selleks teeb asjaomase toote vabasse ringlusse lubamise või ekspordi tollideklaratsiooni esitav isik tolliasutustele kättesaadavaks sellisele asjaomasele tootele artiklis 33 osutatud infosüsteemi määratud hoosuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumbri, välja arvatud juhul, kui hoosuskohustuse täitmise deklaratsioon tehakse kättesaadavaks artikli 28 lõikes 2 osutatud elektroonilise liidese kaudu.

5. Selleks et võtta arvesse käesoleva määruse järgimist loa andmisel asjaomase toote vabasse ringlusse lubamiseks või eksportimiseks:

a) ei kohaldata kuni artikli 28 lõikes 1 osutatud elektroonilise liidese kasutuselevõtmiseni käesoleva artikli lõikeid 6–9 ning tolliasutused vahetavad teavet ja teevad koostööd pädevate asutustega vastavalt artiklile 27 ning võtavad vajaduse korral sellist teabevahetust ja koostööd arvesse loa andmisel asjaomaste toodete vabasse ringlusse lubamiseks või eksportimiseks;

b) kui artikli 28 lõikes 1 osutatud elektrooniline liides on kasutusele võetud, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 6–9 ning käesoleva artikli lõigete 6–9 kohased teated ja taotlused esitatakse kõnealuse elektroonilise liidese kaudu.

6. Turule siseneva või turult väljuva asjaomase toote vabasse ringlusse lubamise või ekspordi tollideklaratsiooni kontrollimisel vaatab toll artikli 28 lõikes 1 osutatud elektroonilist liidest kasutades staatust, mille pädevad asutused on vastavale hoosuskohustuse täitmise deklaratsioonile artiklis 33 osutatud infosüsteemis määranud.

7. Kui käesoleva artikli lõikes 6 osutatud staatus näitab, et turule siseneva või turult väljuva asjaomase toote puhul on artikli 17 lõike 2 kohaselt kindlaks tehtud, et enne kõnealuse toote turule laskmist või seal kättesaadavaks tegemist või eksportimist tuleb seda kontrollida, peatab toll asjaomase toote vabasse ringlusse lubamise või ekspordi.

8. Kui kõik muud liidu või liikmesriigi õiguse kohased vabasse ringlusse lubamise või ekspordiga seotud nõuded ja formaalsused on täidetud, annavad tolliasutused asjaomase turule siseneva või turult väljuva toote vabasse ringlusse lubamise või eksportimise loa järgmistel juhtudel:

a) käesoleva artikli lõikes 6 osutatud staatus ei näita, et artikli 17 lõike 2 kohaselt tuleb asjaomast toodet enne turule laskmist või turul kättesaadavaks tegemist või eksportimist kontrollida;

▼B

b) kui vabasse ringlusse lubamine või eksport on käesoleva artikli lõike 7 kohaselt peatatud ja pädevad asutused ei ole taotlenud peatamise jätkamist kooskõlas artikli 17 lõikega 3;

c) kui vabasse ringlusse lubamine või eksport on lõike 7 kohaselt peatatud ja pädevad asutused on teatanud tolliasutustele, et asjaomaste toodete vabasse ringlusse lubamise või ekspordi peatamise võib lõpetada.

9. Kui pädevad asutused jõuavad järeldusele, et turule sisenev või turult väljuv asjaomane toode on nõuetele mittevastav, teatavad nad sellest tollile ning toll ei anna luba asjaomase toote vabasse ringlusse lubamiseks või ekspordiks.

10. Vabasse ringlusse lubamist või ekspordi ei saa käsitada tõendina liidu õiguse, eeskätt käesoleva määruse järgimise kohta.

*Artikkel 27***Asutustevaheline koostöö ja teabevahetus**

1. Et võimaldada artikli 16 lõikes 5 osutatud riskipõhist lähenemisviisi turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodete suhtes ning tagada, et kontrollid on tulemuslikud ja tehtud kooskõlas käesoleva määrusega, teevad komisjon, pädevad asutused ja tolliasutused tihedat koostööd ja vahetavad teavet.

2. Tolliasutused ja pädevad asutused teevad koostööd kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikega 2 ja vahetavad teavet, mis on vajalik nende käesoleva määruse kohaste ülesannete täitmiseks, sealhulgas elektrooniliste vahendite kaudu.

3. Tolliasutused võivad anda kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 12 lõikega 1 konfidentsiaalset teavet, mille tolliasutused on saanud oma ülesannete täitmise käigus või mis on tolliasutustele esitatud konfidentsiaalselt, selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus ettevõtja, kaupleja või volitatud esindaja asub.

4. Kui pädevad asutused on saanud teavet kooskõlas käesoleva artikliga, võivad kõnealused pädevad asutused anda nimetatud teavet teiste liikmesriikide pädevatele asutustele kooskõlas artikli 21 lõikega 3.

5. Teavet riskide kohta vahetatakse järgmiselt:

a) tolliasutuste vahel vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 46 lõikele 5;

b) tolliasutuste ja komisjoni vahel vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikele 2;

c) tolliasutuste ja pädevate asutuste vahel, sealhulgas teiste liikmesriikide pädevate asutuste vahel vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikele 2.

Artikkel 28

Elektrooniline liides

1. Komisjon töötab välja Euroopa Liidu ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2399 ⁽¹⁾ loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtsel teeninduskeskkonnal põhineva elektroonilise liidese, mis võimaldab edastada andmeid, eelkõige käesoleva määruse artikli 26 lõigetes 6–9 osutatud teateid ja taotlusi liikmesriikide tollisüsteemide ja käesoleva määruse artiklis 33 osutatud infosüsteemi vahel. Kõnealune elektrooniline liides võetakse kasutusele hiljemalt 30. juuniks 2028.

2. Komisjon töötab kooskõlas määruse (EL) 2022/2399 artikliga 12 välja elektroonilise liidese, mis võimaldab:

- a) ettevõtjatel ja kauplejatel täita käesoleva määruse artikli 4 kohast kohustust esitada asjaomase kauba või toote hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon, tehes see kättesaadavaks riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu, millele on osutatud määruse (EL) 2022/2399 artiklis 8, ja saada pädevatelt asutustelt selle kohta tagasisidet ning
- b) edastada kõnealuse hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni käesoleva määruse artiklis 33 osutatud infosüsteemi.

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles täpsustatakse käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 rakendamise üksikasju ning eelkõige määratakse kindlaks käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaselt edastatavad andmed, sealhulgas nende vorming. Rakendusaktiga selgitatakse ka seda, kuidas antakse asjaomasele tolliasutusele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud elektroonilise liidese kaudu viivitamata ja automaatselt teada kõigist muudatustest staatuses, mille pädevad asutused on hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonidele artiklis 33 osutatud infosüsteemis määranud. Rakendusaktidega võidakse kindlaks määrata ka see, et teatavad konkreetset andmed, mis on hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonis kättesaadavad ja vajalikud tolli tegevuseks, sealhulgas järelevalveks ning kelmuse- ja pettusevastaseks võitluseks, edastatakse liidu ja liikmesriikide tollisüsteemidesse ja registreeritakse seal. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 36 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. PEATÜKK

RIIKIDE VÕRDLUSSÜSTEEM JA KOOSTÖÖ KOLMANDATE RIIKIDEGA

Artikkel 29

Riikide hindamine

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse kolmeastmeline süsteem riikide või nende osade hindamiseks. Selleks liigitatakse liikmesriigid, kolmandad riigid või nende osad ühte järgmistest riskikategooriatest:

- a) „suure riskiga“ – riigid või nende osad, mille puhul lõikes 3 osutatud hindamise tulemusel tehakse kindlaks, et nendes riikides või nende osades on suur risk toota asjaomaseid saadusi, mille puhul asjaomased tooted ei vasta artikli 3 punktile a;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2399, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT L 317, 9.12.2022, lk 1).

▼B

- b) „väikese riskiga“ – riigid või nende osad, mille puhul lõikes 3 osutatud hindamise tulemusel jõutakse järeldusele, et on olemas piisav kindlus selle kohta, et sellistes riikides või nende osades on asjaomaste saaduste tootmise juhud, mille puhul asjaomased tooted ei vasta artikli 3 punktile a, erandlikud;
- c) „standardse riskiga“ – riigid või nende osad, mis ei kuulu suure ega väikese riski kategooriasse.

▼M1

2. 29. juunil 2023 määratakse kõigile riikidele standardne riskitase. Komisjon liigitab riigid või nende osad, mille riskitase on väike või suur vastavalt käesoleva artikli lõikele 1. Väikese või suure riskiga riikide või nende osade loetelu avaldatakse rakendusaktidega, mis võetakse vastu hiljemalt 30. juuniks 2025 kooskõlas artikli 36 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Kõnealune loetelu vaadatakse läbi ja asjakohasel juhul ajakohastatakse seda nii sageli kui vaja, võttes arvesse uusi tõendeid.

▼B

3. Väikese ja suure riskiga riikide või nende osade liigitamine lõike 1 kohaselt põhineb komisjoni objektiivsel ja läbipaistval hinnangul, võttes arvesse uusimaid teaduslikke tõendeid ja rahvusvaheliselt tunnustatud allikaid. Liigitamine põhineb peamiselt järgmistel hindamiskriteeriumidel:

- a) raadamise ja metsade degradeerumise määr;
 - b) põllumajandusmaa laienemise määr asjaomaste saaduste puhul;
 - c) asjaomaste saaduste ja asjaomaste toodete tootmissuundumused.
4. Lõikes 3 osutatud hindamisel võidakse võtta arvesse ka järgmist:
- a) asjaomase riigi ning asjaomaste piirkondlike ametiasutuste, ettevõtjate, valitsusväliste organisatsioonide ja kolmandate isikute, sealhulgas põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esitatud teave, mis käsitleb seda, kas riiklikult kindlaksmääratud panus ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni tegelikult hõlmab põllumajandusest, metsandusest ja maakasutusest tulenevat heidet ja selle sidumist;
 - b) asjaomase riigi ja liidu ja/või selle liikmesriikide vahelised lepingud ja muud instrumendid, milles käsitletakse raadamist ja metsade degradeerumist ning lihtsustatakse asjaomaste saaduste ja toodete vastavust artiklile 3 ja nende nõuete tulemuslikku rakendamist;
 - c) kas asjaomane riik on kehtestanud riiklikud või piirkondlikud õigusaktid, sealhulgas kooskõlas Pariisi kokkuleppe artikliga 5, ning võtab täitmise tagamiseks tulemuslikke meetmeid, mille eesmärk on võidelda raadamise ja metsade degradeerumise vastu ning vältida ja karistada raadamist ja metsade degradeerumist põhjustavaid tegevusi, ning eelkõige seda, kas asjaomane riik kohaldab raadamisest või metsade degradeerumisest saadavast kasust ilmajätmiseks piisavalt karme karistusi;
 - d) kas asjaomane riik teeb asjakohased andmed läbipaistval viisil kättesaadavaks ning asjakohasel juhul inimõigusi ning põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja muude taval põhinevate valdusõiguste omajate õigusi kaitsvate seaduste olemasolu, järgimine või tegelik täitmise tagamine;
 - e) ÜRO Julgeolekunõukogu või Euroopa Liidu Nõukogu kehtestatud sanktsioonid asjaomaste saaduste ja toodete impordi või ekspordi suhtes.

▼B

5. Komisjon peab asjakohast dialoogi kõikide riikidega, kes on suure riskiga riigid või on suure riskiga riigiks liigitamise ohus, et alandada nende riskitaset.

6. Ilma et see piiraks lõike 5 kohaldamist, teatab komisjon asjaomastele riikidele ametlikult, kui kavatseb kõnealust riiki või selle osa ümber liigitada teise riskikategooriasse, ja palub neil sellega seoses esitada kasulikuks peetavat teavet. Komisjon teavitab sellisest kavatsusest ka pädevaid asutusi.

Komisjoni teade sisaldab järgmist teavet:

- a) riigi või selle osade riskikategooria muutmise kavatsuse põhjus või põhjused;
- b) üleskutse komisjonile kirjalikult vastata seoses kavatsusega muuta riigi või selle osade riskikategooriat;
- c) suure või väikese riskiga riigiks liigitamise tagajärjed.

7. Komisjon annab asjaomastele riikidele piisavalt aega, et vastata teatele. Kui teade on seotud komisjoni kavatsusega kõnealune riik või selle osa ümber liigitada suurema riskiga kategooriasse, võib asjaomane riik oma vastuses anda komisjonile teavet meetmete kohta, mida ta on võtnud olukorra parandamiseks.

8. Komisjon teatab asjaomasele riigile ja pädevatele asutustele viivitamata riigi või selle osade lisamisest lõikes 2 osutatud loetellu või sealt välja jätmisest.

Artikkel 30

Koostöö kolmandate riikidega

1. Oma vastavates pädevusvaldkondades teevad komisjon liidu nimel ja huvitatud liikmesriigid koordineeritud viisil koostööd käesoleva määrusega hõlmatud tootjariikide ja nende osadega, eelkõige nendega, kes on artikli 29 kohaselt liigitatud kui suurema riskiga, kasutades olemasolevaid ja tulevasi partnerlusi ning muid asjakohaseid koostöömehhanisme, et ühiselt tegeleda raadamise ja metsade degradeerumise algpõhjustega. Komisjon töötab sellise koostöö jaoks välja tervikliku liidu strateegilise raamistiku ja kaalub asjakohaste liidu instrumentide kasutuselevõtmist. Sellised partnerlused ja koostöömehhanismid keskenduvad metsade kaitsmisele, taastamisele ja kestlikule kasutamisele, raadamisele, metsade degradeerumisele, üleminekule saaduste kestlikule tootmisele, tarbimisele ja töötlemisele ning kauplemismeetoditele. Partnerlused ja koostöömehhanismid võivad hõlmata struktureeritud dialooge, halduskokkuleppeid ning kehtivaid lepinguid või nende sätteid, samuti ühiseid tegevuskavasid, mis võimaldavad üle minna sellisele põllumajanduslikule tootmisele, mis hõlbustab käesoleva määruse nõuete täitmist, pöörates erilist tähelepanu põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja väikepõllumajandustootjate vajadustele ning tagades kõigi huvitatud osalejate kaasatuse.

▼B

2. Partnerlused ja koostöö võimaldavad kõigi sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna, põlisrahvaste, kohalike kogukondade, naiste, erasektori, kaasa arvatud mikroettevõtjate ja muude VKEd ning väikepõllumajandustootjate täielikku osalemist. Ühtlasi toetatakse või alustatakse partnerluste ja koostööga kaasavat ja osaluspõhist dialoogi riiklike õigus- ja juhtimisreformi protsesside suunas, et tõhustada metsahaldust ja tegeleda raadamist soodustavate riigisiseste teguritega.

3. Partnerluste ja koostööga edendatakse integreeritud maakasutuse planeerimise protsesside, tootjariikide asjakohaste õigusaktide, mitut sidusrühma hõlmavate protsesside, maksu- või kaubandussoodustuste ja muude asjakohaste vahendite väljatöötamist, et parandada metsade ja elurikkuse kaitset, metsade kestlikku majandamist ja taastamist, võidelda metsade ja haavatavate ökosüsteemide muuks maakasutuseks muutmise vastu, optimeerida maastikuga seotud kasu, valduse kindlust, põllumajanduse tootlikkust ja konkurentsivõimet, samuti läbipaistvaid tarneahelaid, tugevdada metsast sõltuvate kogukondade, sealhulgas väikepõllumajandustootjate ja kohalike kogukondade õigusi ning põlisrahvaste õigusi, mis on sätestatud põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioonis, ning tagada üldsuse juurdepääs metsa majandamise dokumentidele ja muule asjakohasele teabele.

4. Oma vastavates pädevusvaldkondades osaleb komisjon liidu nimel või osalevad liikmesriigid või mõlemad rahvusvahelises kahe- ja mitmepoolses arutelus raadamise ja metsade degradeerumise peatamise poliitika ja meetmete üle, sealhulgas mitmepoolsetel foorumitel, nagu bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, FAO, ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsioon, ÜRO Keskkonnaassamblee, ÜRO metsandusfoorum, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon, Maailma Kaubandusorganisatsioon, G7 ja G20. Selline osalemine hõlmab kestlikule põllumajanduslikule tootmisele ja kestlikule metsamajandamisele ülemineku edendamist ning läbipaistvate ja kestlike tarneahelate arendamist, samuti jätkuvaid jõupingutusi selliste rangete standardite ja määratluste kindlaksmääramiseks ja kokkuleppimiseks, mis tagavad metsade ja muude looduslike ökosüsteemide ning seonduvate inimõiguste kõrgetasemelise kaitse.

5. Oma vastavates pädevusvaldkondades alustavad komisjon liidu nimel ja huvitatud liikmesriigid dialoogi ja teevad koostööd teiste peamiste tarbijariikidega, et edendada ambitsioonikate nõuete vastuvõtmist, eesmärgiga minimeerida selliste riikide osakaal raadamises ja metsade degradeerumises, ning võrdseid võimalusi kogu maailmas.

6. PEATÜKK

PÕHJENDATUD KAHTLUS*Artikkel 31***Füüsiliste või juriidiliste isikute põhjendatud kahtlus**

1. Füüsilised ja juriidilised isikud võivad pädevatele asutustele väljendada põhjendatud kahtlust, kui nad leiavad, et üks või mitu ettevõtjat või kauplejat ei täida käesolevat määrust.

▼B

2. Pädevad asutused hindavad põhjendamatu viivitusega hoolikalt ja erapooletult põhjendatud kahtlust, muu hulgas seda, kas väited on tõendatud, ning võtavad vajalikke meetmeid, sealhulgas ettevõtjate ja kauplejate kontrollimine ja ärakuulamine, et avastada võimalik mittevastavus käesoleva määruse nõuetele, ning võtavad sobival juhul artikli 23 kohaseid ajutisi meetmeid, et hoida ära uurimisaluste asjaomaste toodete turule laskmine, turul kättesaadavaks tegemine ja eksportimine.

3. Kui riigisiseses õiguses ei ole sätestatud teisiti, teavitab pädev asutus 30 päeva jooksul pärast põhjendatud kahtluse saamist lõikes 1 osutatud isikuid, kes väljendasid põhjendatud kahtlust, kahtluse suhtes võetud järelmeetmetest koos põhjendustega.

4. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937 ⁽¹⁾ kohaseid kohustusi, näevad liikmesriigid ette meetmed nende füüsiliste või juriidiliste isikute identiteedi kaitseks, kes väljendavad põhjendatud kahtlust või viivad läbi uurimisi, et kontrollida, kas ettevõtjad või kauplejad järgivad käesolevat määrust.

*Artikkel 32***Õiguskaitse kättesaadavus**

1. Igal füüsilisel ja juriidilisel isikul, kellel on piisav huvi, mis tehakse kindlaks vastavalt kehtivale riiklikule õiguskaitsevahendite süsteemile, sealhulgas sellisel isikul, kes vastab riigisiseses õiguses sätestatud kriteeriumidele, kui need on olemas, sealhulgas isikul, kes on väljendanud põhjendatud kahtlust vastavalt artiklile 31, peab olema juurdepääs haldus- või kohtumenetlusele, et kontrollida pädevate asutuste poolt käesoleva määruse alusel tehtud otsuste, toimingute või tegevusetuse õiguspärasust.

2. Käesolev määrus ei piira selliste riiklike õigusnormide kohaldamist, millega reguleeritakse õiguskaitse kättesaadavust ning millega nõutakse enne kohtumenetluse algatamist, et halduskorras läbivaatamise menetlus oleks läbitud.

7. PEATÜKK

INFOSÜSTEEM*Artikkel 33***Infosüsteem**

1. Komisjon loob 30. detsembriks 2024 infosüsteemi, milles hoitakse artikli 4 lõike 2 kohaselt kättesaadavaks tehtud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonid, ja seejärel haldab seda.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

▼B

2. Ilma et see piiraks 2. ja 3. peatükis sätestatud kohustuste täitmist, on infosüsteemil vähemalt järgmised funktsioonid:

- a) ettevõtjate ja kauplejate ning nende volitatud esindajate registreerimine liidus; ettevõtjate puhul, kes suunavad asjaomased tooted vabasse ringlusse lubamise või ekspordi tolliprotseduurile, lisatakse registreerimisprofiili ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise süsteemi (EORI) number, mis on registreeritud vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 9;
- b) hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide registreerimine, sealhulgas asjaomasele ettevõtjale või kauplejale iga infosüsteemi kaudu esitatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumbri edastamine;
- c) olemasolevate hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbri kättesaadavaks tegemine artikli 4 lõigete 8 ja 9 kohaselt;
- d) võimaluse korral asjakohastest süsteemidest pärit andmete teisendamine asukohatuvastuseks;
- e) hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide kontrollimise tulemuste registreerimine;
- f) ühendamine tolliga Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu kooskõlas artikliga 28, sealhulgas selleks, et võimaldada artikli 26 lõigetes 6–9 osutatud teateid ja taotlusi;
- g) asjakohase teabe esitamine, et toetada artikli 16 lõikes 5 osutatud kontrollikava jaoks riskiprofiili koostamist, sealhulgas kontrollide ning ettevõtjate, kauplejate ning asjaomaste kaupade ja toodete riskiprofiili koostamise tulemuste esitamine, et teha elektrooniliste andmetöötlusvahendite abil kindlaks kontrollitavad ettevõtjad ja kauplejad, nagu on osutatud artikli 16 lõikes 5, ning pädevate asutuste kontrollitavad asjaomased tooted;
- h) haldusabi ja -koostöö hõlbustamine pädevate asutuste vahel ning pädevate asutuste ja komisjoni vahel teabe ja andmete vahetamiseks;
- i) teabevahetuse toetamine pädevate asutuste ning ettevõtjate ja kauplejate vahel käesoleva määruse rakendamise eesmärgil, sealhulgas vajaduse korral digitaalsete tarneahela juhtimise vahendite kasutamise kaudu.

3. Komisjon kehtestab rakendusaktidega õigusnormid, mis käsitlevad käesoleva artikli kohase infosüsteemi toimimist, sealhulgas isikuandmete kaitset ja teiste IT-süsteemidega andmevahetust. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 36 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Komisjon annab tollile, pädevatele asutustele, ettevõtjatele ja kauplejatele ning asjakohasel juhul nende volitatud esindajatele juurdepääsu kõnealusele infosüsteemile vastavalt nende käesoleva määruse kohastele kohustustele.

▼B

5. Kooskõlas liidu avatud andmete poliitikaga tagab komisjon laiemale üldsusele juurdepääsu infosüsteemi täielikele anonüümitud andmetikele avatud vormingus, mis on masinloetav ning mis tagab koostalitlusvõime, taaskasutamise ja juurdepääsetavuse.

8. PEATÜKK

LÄBIVAATAMINE*Artikkel 34***Läbivaatamine**

1. Hiljemalt 30. juuniks 2024 esitab komisjon mõjuhindangu, millele on kohasel juhul lisatud seadusandlik ettepanek, et laiendada käesoleva määruse kohaldamisala muule metsamaale. Hindamine hõlmab muu hulgas artiklis 2 osutatud kuupäeva, et minimeerida liidu osatähtsust looduslike ökosüsteemide maakasutuse muutmises ja degradeerumises. Läbivaatamine hõlmab hinnangut asjaomaste saaduste mõju kohta raadamisele ja metsade degradeerumisele.

2. Hiljemalt 30. juuniks 2025 esitab komisjon mõjuhindangu, millele on vajaduse korral lisatud seadusandlik ettepanek, et laiendada käesoleva määruse kohaldamisala muudele looduslikele ökosüsteemidele, sealhulgas muudele suure süsinikuvaruga ja suure elurikkusega maa-aladele, nagu rohumaad, turbaalad ja märgalad. Hindamine hõlmab ökosüsteemi võimalikku laiendamist, sealhulgas tuginedes artiklis 2 osutatud kuupäevale, et minimeerida liidu osatähtsus looduslike ökosüsteemide maakasutuse muutmises ja degradeerumises. Läbivaatamise raames käsitletakse ka seda, kas käesoleva määruse kohaldamisala laiendamine muudele saadustele, sealhulgas maisile, on vajalik ja teostatav. Läbivaatamine hõlmab hinnangut asjaomaste saaduste mõju kohta raadamisele ja metsade degradeerumisele, millele osutavad teaduslikud tõendid, ning selles võetakse arvesse tarbimises toimunud muutusi.

3. Lõikes 2 osutatud mõjuhindang peab hõlmama ka selle hindamist, kas on asjakohane muuta või laiendada I lisa esitatud asjaomaste toodete loetelu, tagamaks, et sellesse loetellu on kantud kõige asjakohasemad tooted, mis sisaldavad asjaomast tooret või keda on asjaomaste saadustega söödud või mille valmistamiseks on asjaomaseid saadusi kasutatud. Nimetatud hindamisel pööratakse erilist tähelepanu biokütuste (HS-kood 382600) võimalikule kandmisele I lissasse.

4. Lõikes 2 osutatud mõjuhindangus hinnatakse ka finantseerimisastutuste rolli selliste rahavoogude tõkestamisel, mis otseselt või kaudselt aitavad kaasa raadamisele ja metsade degradeerumisele, samuti hinnatakse vajadust näha liidu õigusaktides sellega seoses finantseerimisasutustele ette mis tahes konkreetsed kohustused, võttes arvesse kõiki asjakohaseid kehtivaid horisontaalseid ja valdkondlikke õigusakte.

5. Komisjon võib kooskõlas artikliga 35 võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta I lisa seoses selliste asjaomaste toodete asjaomaste CN-koodidega, mis sisaldavad, millega on söödud või mille valmistamiseks on kasutatud asjaomast saadust.

▼B

6. 30. juuniks 2028 ning seejärel vähemalt iga viie aasta järel vaatab komisjon käesoleva määruse üldiselt läbi ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule sellekohase aruande, lisades sellele kohasel juhul seadusandliku ettepaneku. Esimene aruanne sisaldab konkreetsetel uuringutel põhinevat hinnangut eelkõige järgmise kohta:

- a) vajadus täiendavate kaubanduse hõlbustamise vahendite järele ja nende teostatavus, eelkõige käesolevast määrusest tugevalt mõjutatud vähim arenenud riikide ja standardse või suure riskiga riikide ja nende osade puhul, et toetada käesoleva määruse eesmärkide saavutamist;
- b) käesoleva määruse mõju põllumajandustootjatele, eelkõige väikepõllumajandustootjatele, põlisrahvastele ja kohalikele kogukondadele ning võimalik vajadus anda kestlikele tarneahelatele üleminekuks ja väikepõllumajandustootjatele käesoleva määruse nõuete täitmiseks lisatoetust;
- c) mõiste „metsa degradeerumine“ edasine laiendamine, tuginedes põhjalikule analüüsile ja võttes arvesse selles küsimuses rahvusvahelistel aruteludel tehtud edusamme;
- d) artikli 2 punktis 28 osutatud hulknurkade kohustusliku kasutamise künnis, võttes arvesse selle mõju raadamise ja metsade degradeerumise vastu võitlemisele;
- e) käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate asjaomaste saaduste ja toodetega kauplemise struktuuri muutused, kui nimetatud muutused võivad osutada kõrvalehoidmisele;
- f) hinnang selle kohta, kas tehtud kontrollid on olnud tulemuslikud selle tagamiseks, et turul kättesaadavaks tehtud või eksporditud asjaomased saadused ja tooted vastavad artiklile 3.

9. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 35***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 34 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 29. juunist 2023. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt kuus kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 34 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

▼B

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 34 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 36***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 ⁽¹⁾ tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5, võttes arvesse selle artikli 11 sätteid.

▼M1*Artikkel 37***Kehtetuks tunnistamine**

1. Määrus (EL) nr 995/2010 tunnistatakse kehtetuks alates 30. detsembrist 2025.

2. Määruse (EL) nr 995/2010 kohaldamist jätkatakse kuni 31. detsembrini 2028 määruse (EL) nr 995/2010 artikli 2 punktis a määratletud puidu ja puittoodete suhtes, mis on toodetud enne 29. juunit 2023 ja lastud turule alates 30. detsembrist 2025.

3. Erandina käesoleva määruse artikli 1 lõikest 2 peavad määruse (EL) nr 995/2010 artikli 2 punktis a määratletud puit ja puittooted, mis on toodetud enne 29. juunit 2023 ja lastud turule alates 31. detsembrist 2028, vastama käesoleva määruse artiklile 3.

▼B*Artikkel 38***Jõustumine ja kohaldamise alguskuupäev**

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

▼M1

2. Kui käesoleva artikli lõikest 3 ei tulene teisiti, kohaldatakse artikleid 3–13, artikleid 16–24 ning artikleid 26, 31 ja 32 alates 30. detsembrist 2025.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

▼ M1

3. Nende ettevõtjate suhtes, kes olid 31. detsembriks 2020 asutatud mikroettevõtjad või väikesed ettevõtjad vastavalt direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõikele 1 või 2, kohaldatakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud artikleid alates 30. juunist 2026, välja arvatud toodete puhul, mis on hõlmatud määruse (EL) nr 995/2010 lisaga.

▼ B

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

I LISA

Artiklis 1 osutatud asjaomased saadused ja tooted

Järgmine tabel loetleb kaubad, millele on osutatud käesoleva määruse artiklis 1, nagu need on klassifitseeritud määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas esitatud kombinneeritud nomenklatuuris.

Käesolevat määrust ei kohaldata kaupade suhtes, mis on täielikult toodetud materjalist, mis on oma olemusringi läbinud ja muul juhul kõrvaldatav jäätmena direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punkti 1 tähenduses, välja arvatud tootmisprotsessi kõrvalsaaduste puhul, kui kõnealune protsess hõlmas materjali, mis ei olnud jääde kõnealuse direktiivi artikli 3 punkti 1 tähenduses.

Asjaomane saadus	Asjaomased tooted
Veised	0102 21, 0102 29 Elusveised ex 0201 Värske või jahutatud veiseliha ex 0202 Külmutatud veiseliha ex 0206 10 Värske, jahutatud või külmutatud veise söödav rups ex 0206 22 Külmutatud söödav veise maks ex 0206 29 Külmutatud söödav veise rups (v.a keeled ja maks) ex 1602 50 Muud tooted või konservid veiselihast, veiseliharupsist või veiseverest ex 4101 Veise toornahad, värsked või soolatud, kuivatatud, painitud, pikeldatud või muul viisil konserveeritud, karvaga või karvata, laustetud või laustumata (v.a pargitud, pärgamenditud jm viisil edasi töödeldud) ex 4104 Veiste pargitud või enne kuivatamist järeelpargitud, värvitud või rasvatatud nahad, karvata, laustetud või laustumata, kuid edasi töötlemata ex 4107 Veiste pärast parkimist või kuivatamiseelset järelparkimist ja värvimist või rasvatamist muul viisil töödeldud nahad, sh pärgamenditud nahk, karvata, laustetud või laustumata, v.a nahk rubriigist 4114
Kakao	1801 Kakaooad, terved või purustatud, toored või röstitud 1802 Kakaobade kestad, kelmed jms kakaojäägid 1803 Kakaopasta, rasvatustatud või rasvatustamata 1804 Kakaovõi, -rasv ja -õli 1805 Kakaopulber, suhkru või muu magusainelisandita 1806 Šokolaad jm kakaod sisaldavad toiduained
Kohv	0901 Kohv, röstitud või röstimata, kofeiiniga või ilma; kohviubade kestad ja koored; ükskõik mis vahekorras kohvi sisaldavad kohviasendajad

▼B

Asjaomane saadus	Asjaomased tooted
Õlipalm	1207 10 Palmipähklid ja nende tuumad 1511 Palmiõli ja selle fraktsioonid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt modifitseerimata 1513 21 Palmituuma või babassupalmi toorõli ja nende fraktsioonid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt töötlemata 1513 29 Palmituuma- või babassupalmiõli ja nende fraktsioonid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt modifitseerimata (v.a toorõli) 2306 60 Õlikoogid jm palmipähklite või nende tuumade rasvade või õlide ekstraheerimise tahked jäägid, peenestatud või peenestamata, granuleeritud või granuleerimata ex 2905 45 Glütserool, puhtusastmega 95 % või rohkem (arvutatuna kuivtoote kaalust) 2915 70 Palmithape ja stearhape, nende soolad ja estrid 2915 90 Küllastunud atsüklilised monokarboksüülhapped, nende anhidriidid, halogeniidid ja peroksiidid ning vastavad peroksühapped; nende halogeen-, sulfo-, nitro- ja nitrosoderivaadid (välja arvatud sipelghape ja äädikhape, mono-, di- ja trikloroäädikhapped, propioonhape, butaan- ja pentaanhapped, palmithape ja stearhape, nende soolad ja estrid ning atsetaanhidriid) 3823 11 Tööstuslik stearhape 3823 12 Tööstuslik olehape 3823 19 Tööstuslikud monokarboksüülrasvhapped; rafineerimisel saadud happelised õlid (välja arvatud stearhape, olehape ja tallõli rasvhapped) 3823 70 Tööstuslikud rasvalkoholid
Kummi	4001 Looduslik kautšuk, balaata, gutapertš, guajuula, tsikle jms looduslikud vaigud (algkujul või tahvlite, lehtede või ribadena) ex 4005 Vulkaniseerimata täidisega kautšuk (toor-kummi) algkujul või tahvlite, lehtede või ribadena ex 4006 Vulkaniseerimata kautšuk muul kujul (näiteks lattide, torude või profiilvormidena) või toodetena (näiteks kettad ja võrud) ex 4007 Niit ja nõör vulkaniseeritud kummist ex 4008 Tahvlid, lehed, ribad, latid ja profiilvormid vulkaniseeritud kummist (v.a kõvakummist) ex 4010 Vulkaniseeritud kummist konveierilindid, ülekanderihmad ning rihmamaterjal ex 4011 Uued kummist õhkrehvid

▼ **B**

Asjaomane saadus	Asjaomased tooted
	ex 4012 Protekteeritud või kasutatud kummist õhkrehvid; kummist täis- või padjandrehtid, kummist protektorid ja põiavööd ex 4013 Kummist sisekummid ex 4015 Rõivad ja rõivamanused (sealhulgas sõrm-kindad, labakindad ja sõrmedeta kindad) igaks otstarbeks, vulkaniseeritud kummist (v.a kõvakummist) ex 4016 Mujal peatükis 40 nimetamata muud tooted vulkaniseeritud kummist (v.a kõvakummist) ex 4017 Kõvakummi (näiteks eboniit) igal kujul (sh jäätmed ja puru); kõvakummist tooted
Soja	1201 Sojauba, purustatud või purustamata 1208 10 Peen- ja jämejahu sojaost 1507 Sojaõli ja selle fraktsioonid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt modifitseerimata 2304 Õlikoogid jm sojaõli ekstraheerimisel saadud tahked jäägid, peenestatud või peenestamata, granuleeritud või granuleerimata
Puit	4401 Küttepuit palkidena, halgudena, okstena, haokubudena vm kujul; puitlaastud ja -pilpad; saepuru, puidujäätmed ja -jäägid, aglomeeritud pakkudeks, brikettideks, graanuliteks vms või aglomeerimata 4402 Puusüsi (k.a süsi puukoorest või pähklikoortest), aglomeeritud või aglomeerimata 4403 Töötlemata puit, kooritud või koorimata, kantimata või jämedalt kanditud 4404 Vitsapuit; lõhestatud teibad; pikuti saagimata vaiad, tulbad ja aiateibad, teritatud otstega; puittoorikud jalutuskeppide, vihmavarju- ja tööriistakäepidemete valmistamiseks, jämedalt tahutud, kuid treimata, painutamata ja muul viisil töötlemata; puitlaastud jms 4405 Puitvill, puidujahu 4406 Raudteede ja trammiteede puitliiprid 4407 Pikikiudu saetud või lõhestatud ja spoonihööveldatud või -kooritud puit, hööveldatud, lihvitud, pikijätkatud või mitte, paksusega üle 6 mm 4408 Spoon vineerimiseks (k.a spoonihööveldatud kihtpuitmaterjal), vineeri ja samalaadse kihtpuitmaterjali valmistamiseks ning muu pikuti saetud, spoonihööveldatud või kooritud puit, hööveldatud, lihvitud, servjätkatud, pikijätkatud või mitte, paksusega kuni 6 mm 4409 Puit pidevprofiiliga (keeled, sooned, punnid, kald- või ümarservad, V-punnid, helmestus, lekaalprofiil vms) ühel või mitmel küljel, otsal või serval (sh kokku ühendamata parketilipid ja -liistud), hööveldatud või hööveldamata, lihvitud või lihvimata, pikijätkatud või mitte

▼ B

Asjaomane saadus	Asjaomased tooted
	4410 Puitlaastplaadid, orienteeritud kihtidega plaadid (OSB) jms plaadid (näiteks vahvelplaadid) puidust või muust puitjast materjalist, vaikude vms orgaaniliste sideainetega aglomeeritud või aglomeerimata 4411 Puitkiudplaadid puidust või muust puitjast materjalist, vaikude vms orgaaniliste sideainete abil kokku ühendatud või mitte: 4412 Vineer, spoonitud plaadid jms kihtpuitmaterjal 4413 Presspuit plokkide, plaatide, prusside või profiilvormidena 4414 Puitraamid maalidele, fotodele, peeglitele jms 4415 Puidust pakk-kastid, karbid, salved, trumlid jms puitpakendid; puidust kaablitruumlid; puitaalsed, äärttega puitaalsed jms kaubaalused; kaubaaluste puidust ääred (välja arvatud pakkematerjal, mida kasutatakse üksnes pakkematerjalina teiste turule lastavate toodete toetamiseks, kaitsmiseks või kandmiseks) 4416 Vaadid, pütid, tōrred, tūnnid jm puidust pūttsepatooted ja nende puitosad 4417 Puidust tōōriistad, tōōriistade korpused ja kēepidemed, pintslite ja harjade puitosad ja -kēepidemed; puidust saapa- ja kingaliistud ning -toed 4418 Puidust tiseri- ja puusepatooted, sh puidust kērgpaneelid, koostepōrandaplaadid, katusesindlid ja katuselaastud 4419 Puidust lauanōud ja kōōgitarbed 4420 Puitmarketrii ja -intarsia; puitlaekad ja -kastikesed juveeltoodete, terariistade jms hoidmiseks; puidust kujukesed jm dekoratiivesemed; puidust mōōbliesemed, mis ei kuulu peatūkki 94 4421 Muud puittooted Kombineeritud nomenklatuuri peatūkkides 47 ja 48 osutatud tselluloos ja paber, vālja arvatud bambusest ja teisest toorainest (jāātmed ja jāāgid) valmistatud tooted ex 49 Paberil raamatud, ajalehed, pildid jm trūkitooted, kāsikirjad, masinakirjatekstid ning plaanid ja joonised ex 9401 Puidust istmed (v.a rubriigis 9402 nimetatud), voodiks teisendatavad või mitte, ja nende osad 9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60 ja 9403 91 alla kuuluv puitmōōbel ja selle osad 9406 10 Kokkupandavad ehitised puidust

II LISA

Hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon

Artikli 4 lõike 2 kohases hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonis esitatav teave hõlmab järgmist:

1. Ettevõtja nimi ja aadress, ning juhul kui asjaomased saadused ja tooted sisenevad turule või väljuvad turult, ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise süsteemi (EORI) number vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 9.
2. Asjaomase toote, mida ettevõtja kavatseb turule lasta või eksportida, harmoneeritud süsteemi kood, vabas vormis kirjeldus, sealhulgas kaubanimi ja asjakohasel juhul teaduslik täisnimetus, ja kogus. Turule sisenevate või turult väljuvate asjaomaste toodete puhul väljendatakse kogust netomassina kilogrammides ja asjakohasel juhul nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas esitatud täiendavates mõõtühikutes, võttes aluseks harmoneeritud süsteemis osutatud koodi; kõikidel muudel juhtudel väljendatakse kogust netomassina täpsustades hinnangulist protsenti või kõrvalekallet, või kui see on asjakohane, netomahuna või ühikute arvuna. Täiendavat mõõtühikut kasutatakse siis, kui see on järjepidevalt määratletud kõigi harmoneeritud süsteemi koodi alla kuuluvate võimalike alamrubriikide puhul, millele on osutatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonis.
3. Tootjariik ja kõikide nende maatükkide asukohatuvastus, kus asjaomased saadused toodeti. Asjaomaste toodete puhul, mis sisaldavad või mille valmistamiseks on kasutatud veiseid, ja selliste asjaomaste toodete puhul, keda on asjaomaste toodetega söödud, osutatakse asukohatuvastuses kõigile ettevõtetele, kus veiseid peeti. Kui asjaomane toode sisaldab või selle valmistamisel on kasutatud eri maatükkidel toodetud saadusi, lisatakse kõigi maatükkide asukohatuvastus vastavalt artikli 9 lõike 1 punktile d.
4. Ettevõtjad, kes osutavad olemasolevale hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonile vastavalt artikli 4 lõigetele 8 ja 9, märgivad sellise hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumbri.
5. Järgmine tekst: „Käesoleva hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni esitamisega kinnitab ettevõtja, et kooskõlas määrusega (EL) 2023/1115 on hoolsuskohustus täidetud ja ei ole tuvastatud riski või on tuvastatud ainult vähene risk, et asjaomased tooted ei vasta nimetatud määruse artikli 3 punktile a või b.“
6. Allkiri järgmises vormingus:

„Alla kirjutanud (kelle eest ja nimel):

Kuupäev:

Nimi ja ametikoht: Allkiri.“